

RandKrant

MAANDBLAD VOOR DE INWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

FiguranDten

**Patrick Bardyn over
de magie van het fotograferen**

Tien jaar asielcentrum Alseberg

**Financiën gemeenten
zijn gezond**

**De Roets, onze geschiedenis
in kalenderformaat**

Over de taalgrens (1)

Van Komen naar Voeren



Van groene gordel tot Vlaams stedelijk gebied

© vzw 'de Rand'

Vlaanderen raakt stilaan volgebouwd en de manier waarop gebouwd is, versnipperd de open ruimte¹. Hoeveel ruimte we aan bebouwing, industrie, bos en groen en wegeninfrastructuur spenderen, leggen we vast in ruimtelijke structuurplannen. Daarover is in het verleden al heel wat te doen geweest. Momenteel worden de definitieve plannen voor het Vlaams Stedelijk Gebied rond Brussel (de Vlaamse Rand) opgesteld.

TEKST Karla Goetvinck | FOTO Karel Tomeš

Sinds 1967 voert de overheid in de Vlaamse Rand een groene gordel-politiek. Deze *green belt policy* kwam overgewaaid uit Groot-Brittannië. Vortrekker was Londen, dat vandaag een half miljoen hectare groene gordel heeft. Het doel is de open ruimte rond de stad te bewaren en de stadsvlucht tegen te gaan. In 1967 besloot minister Jozef De Saeger (CVP) om ook rond Brussel een dergelijke politiek te voeren omdat het een rem op de stadsvlucht en de verfransing zou betekenen. Die lijn werd doorgetrokken in het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse van 1977. Dat plan legde de ruimtelijke spelregels vast voor het arrondissement Halle-Vilvoorde. De overheid wilde Halle, Vilvoorde en Asse uitbouwen tot sterke Vlaamse satellietcentra rond Brussel. Principes waren: geen open ruimte meer aansnijden en geen flatgebouwen meer toelaten. Het aantal woonlagen werd beperkt tot twee.

Grootstedelijk gebied

In 1996 stelde Vlaams minister van Ruimtelijke Ordening Eddy Baldewyns (SP.A) het ontwerp van een Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) voor. Eindelijk zouden het Vlaamse Gewest, de provincies en de gemeenten een globale en coherente visie op ruimtelijke ordening uitwerken. Het uit-

gangspunt was opnieuw de resterende open ruimte zo veel mogelijk te behouden. Woningen, kantoren en bedrijven moesten nu zo veel mogelijk in of in de directe omgeving van de steden komen. Het RSV voorzag drie grootstedelijke gebieden: Antwerpen, Gent en Brussel. Over het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft het Vlaamse Gewest natuurlijk niets te zeggen, wel over de Rand. Het plan stelde dat vijftien gemeenten uit de Vlaamse Rand ruimtelijk tot het grootstedelijke gewest zouden kunnen behoren. Het ging om Sint-Genesius-Rode, Beersel, Linkebeek, Drogenbos, Sint-Pieters-Leeuw, Dilbeek, Asse, Wemmel, Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem en Tervuren. Een precieze afbakening was voor later.

Bijsturing

Het plan veroorzaakte een golf van protest. Op het openbaar onderzoek kwamen 35.000 bezwaarschriften, waarvan 10 % verband hielden met de Vlaamse Rand. Daarom kreeg het gebied een andere naam: het *Vlaams Stedelijk Gebied rond Brussel* (VSGB). En Linkebeek en Sint-Genesius-Rode werden geschrapt. De Vlaamse Regering wil in deze stadsrand geen zwaar verstedelijkingsbeleid voeren zoals in andere stedelijke gebieden. Eerdere doelstellingen over bijkomende wo-

ningen en bedrijfsterreinen zijn niet langer prioritair. Belangrijker is dat de open ruimte behouden blijft. De Vlaamse Regering wil liever oude sites saneren en bestaande bedrijventerreinen en woonkernen intensiever gebruiken (o.a. door een selectieve verhoging van het aantal bouwlagen). En er moeten begeleidende maatregelen komen op vlak van open ruimte, economie, huisvesting en mobiliteit.

Ondertussen is het eindrapport waarin het gebied wordt afgebakend rond. De Vlaamse Regering zal het dit najaar definitief vastleggen. Zo'n rapport heeft geen juridische kracht, maar vormt de basis voor een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (gewRUP), dat wel juridische kracht heeft. De opmaak van dat gewRUP is gepland voor het voorjaar van 2009. In dat ruimtelijk uitvoeringsplan zal het VSGB perceel per perceel worden afgebakend. Het plan zal ook bestemmingswijzingen en voorschriften voor de inrichting en het beheer bevatten. Het zal, net als het huidige gewestplan, het kader vormen voor het verlenen van vergunningen. Het publiek zal twee keer zijn zeg kunnen doen: op het milieueffectrapport en op het gewRUP zelf. □

¹ Zie ook artikel p. 30-31

Von grünem Gürtel zum flämischen städtischen Gebiet

Zurzeit wird der Bericht über das flämische städtische Gebiet in der Nähe von Brüssel allmählich abgeschlossen. Dieser Gebietsentwicklungsplan legt fest, wieviel Raum im Vlaamse Rand für Gebäude, Industrie, Wälder und Grünflächen und Straßeninfrastruktur zur Verfügung stehen soll. Darüber wurde in der Vergangenheit schon öfters diskutiert. Die flämische Regierung entscheidet sich dafür, in diesem Stadtrand keine starke Verstärkungspolitik zu betreiben wie in anderen Ballungsräumen. Frühere Ziele über zusätzliche Wohnungen und Gewerbegebiete haben nicht länger Vorrang. Wichtiger ist, dass offene Räume erhalten bleiben. Und es sollen Begleitmaßnahmen für die offenen Räume, die Wirtschaft, den Wohnungsbau und die Mobilität getroffen werden. Im Herbst legt die flämische Regierung die Grenzen des städtischen Gebiets endgültig fest.



'Regels voor buitenlandse studenten worden verstrengd'

inhoud

NOVEMBER 2008 | nr. 10

04 Van Komen naar Voeren

In de nieuwe reeks *Over de taalgrens* gaat Guido Fonteyn op zoek naar de eigenheid van de taalgrens. Het is een bijzondere grens op cultureel en toeristisch vlak, die ook van politiek en communautair belang is. Onze taalgrens is geen Belgisch curiosum, maar een onderdeel van een lijn van Frans-Vlaanderen tot Triëste, die in het westen van Europa Latijnen en Germanen scheidt.

zitten en biedt hen houvast. De integratie van het asielcentrum in de Beerselse deelgemeente is al van bij het begin een schoolvoorbeeld.

22 Lokaal pact tempert belastingverhogingen

De financiën van de gemeenten in de Vlaamse Rand zijn bijna overal gezond. Toch zullen sommige gemeenten al over enkele jaren opnieuw belastingverhogingen nodig hebben.

10 FiguranDten

Patrick Bardyn uit Sint-Pieters-Leeuw is bezeten van fotografie. Overal waar hij gaat, neemt hij zijn fototoestel mee. 'Ik fotografeer de mens in zijn natuurlijke biotoop en dwaal daarom veel rond in steden. Ik zoek het alledaagse op om er in een momentopname iets bijzonders van te maken. Wat je vastlegt, is een fractie van een seconde later verdwenen en komt nooit meer terug. Daarin schuilt de magie van het fotograferen.'

23 Onze geschiedenis in kalenderformaat

De Roetskalender wil op een speelse en toegankelijke manier de interesse voor onze geschiedenis aanwakkeren.

26 Exotische natuur in de Rand (8)

29 Ontdek Taalb(l)ad en scherp je Nederlands aan

12 Tien jaar asielcentrum Alseberg

Het asielcentrum vangt 165 vluchtelingen uit zowat 30 landen op. Het centrum verstrekt materiële hulp aan mensen die in een asielprocedure

en ook nog ...

- 06 Van Asse tot Zaventem
- 13 RandUit
- 24 Bericht uit de Rand
- 25 Van huizen en tuinen
- 28 RestauranDt
- 30 Tussen hemel en aarde
- 32 Gemengde Gevoelens

Floris' kijk op de leuke kant van het leven



colofon

RandKrant verschijnt maandelijks op 176.000 exemplaren voor de inwoners van de Vlaamse Rand rond Brussel. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant | **Realisatie** vzw 'de Rand' | **Hoofdredactie** Geert Selleslach | **Eindredactie en coördinatie** Marjan Van Hecke | **Vormgeving** Jansen & Janssen, Gent | **Fotografie** Filip Claessens en Kris Mouchaers | **Illustratie** Floris De Smedt, Illustratie Taalb(l)ad: José Da Cruz | **Druk** A. De Cuyper-Robberecht, Zele | **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02-767 57 89, fax 02-767 57 86, e-mail randkrant@derand.be, website www.derand.be | **Verantwoordelijke uitgever** Jan de Bock, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel | Randuit Agenda wordt gerealiseerd met de financiële steun van de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Gemeenschap.

Dwars door België loopt een bijna perfecte horizontale streep die het land doormidden snijdt: de taalgrens. De lijn loopt van Komen in het westen tot Voeren in het oosten en ziet er in werkelijkheid niet zozeer uit als een strenge rechte, maar als een kabbelende beek die zeer grillige maar kleine sprongen maakt om telkens weer naar het rechte tracé Komen-Voeren terug te keren. Voor onze nieuwe artikelenreeks *Over de taalgrens* volgde en overschreed journalist Guido Fonteyn de taalgrens.

TEKST Guido Fonteyn | FOTO Filip Claessens



De A8 (Brussel-Doornik) loopt een stuk ten zuiden onder de taalgrens door, de E40 (Brussel-Luik-Aken) ligt eerst boven en nadien onder deze lijn. Aan beide zijden van deze taalgrens liggen niet minder dan 72 gemeenten: 35 in Vlaanderen en 37 in Wallonië. In tien van deze taalgrensgemeenten (vier in Wallonië en zes in Vlaanderen) gelden faciliteiten voor anderstaligen, maar dan alleen voor Franstaligen in Vlaamse taalgrensgemeenten en voor Nederlandstaligen in Waalse taalgrensgemeenten, dus alleen voor het gebruik van het Nederlands en/of het Frans, niet voor andere talen. In Vlaanderen zijn dat Voeren, Sint-Genesius-Rode, Bever, Ronse, Spiere-Helkijn en Mesen. In Wallonië liggen de vier gemeenten allemaal in de provincie Henegouwen: Edingen (Enghien), Vloesberg (Flobecq), Moeskroen (Mouscron) en Komen-Waasten (Comines-Warneton).

Een bijzondere grens

Op de taalgrenslin liggen belangrijke steden of gemeenten waarover iets te vertellen valt. Dat geldt voor Komen en Voeren zelf natuurlijk, waar ooit de taalstrijd op het terrein werd uitgevochten, maar ook voor onder meer

Tongeren, Hoegaarden, Overijse, Halle, Geeraardsbergen, Ronse, Kortrijk, Ieper en Heuvelland. Aan de Waalse kant van deze grens liggen schilderachtige dorpen als Bitsingen (Bassege), Kluisbergen (Mont de l'Enclus) of Celles en steden en stadjes als Lessen (Les-sines) en Borgworm (Waremmes), maar ook Waterloo, en de vlek Awans is eigenlijk al een voorstad van Luik, dus ook Luik ligt dicht bij de taalgrens.

Er zijn mooie dingen te zien aan de taalgrens. Alleen al het Hôpital Notre-Dame à la Rose in Lessen is een dagtocht waard. Deze taalgrens is een bijzondere grens en onze belangstelling kan niet alleen op het toeristische of culturele aanbod slaan, maar ook op het politieke en het communautaire. Dus komt ook de Vlaamse Rand in dit verhaal voor, met Sint-Genesius-Rode, de enige van de zes faciliteitengemeenten die aan de Vlaams-Waalse taalgrens ligt (vijf faciliteitengemeenten grenzen aan Brussel; Wezembeek-Oppem grenst aan Kraainem). Sommige Franstaligen willen van Sint-Genesius-Rode een 'corridor' maken tussen Brussel en Wallonië. In Juprelle, Berloz of Plombières – willekeurige gemeenten aan de Waalse kant van de taalgrens – ligt men daar niet van wakker. Dit komt allemaal later aan bod.

Van Frans-Vlaanderen Van Ko

Taalgrens
Faciliteiten voor Nederlandstaligen
Faciliteiten voor Franstaligen
Tweetalig gebied



Taalgrenzen aller landen

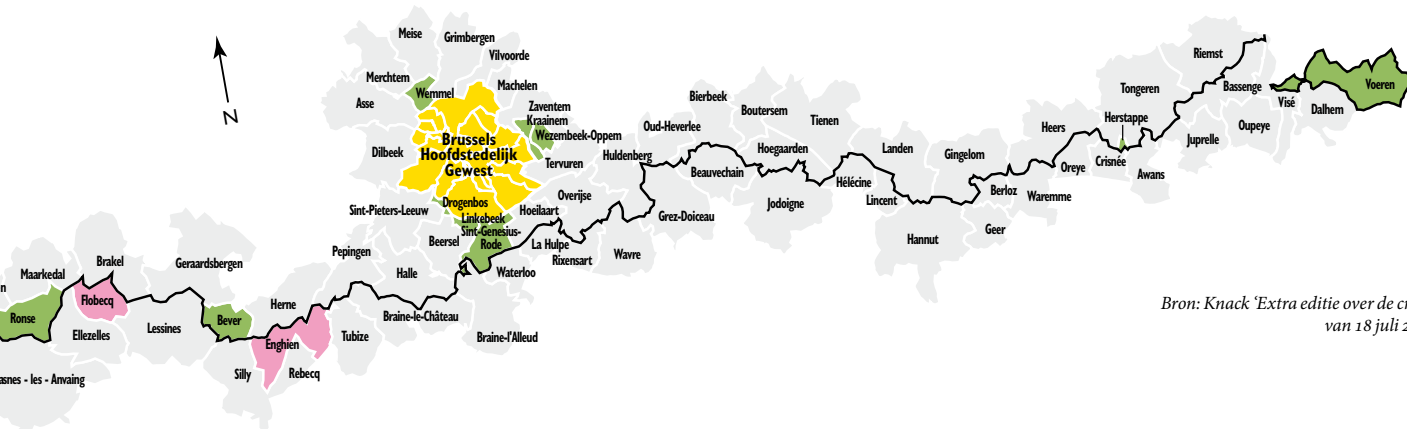
Onze taalgrens is geen Belgisch curiosum, zoals velen denken, maar een onderdeel van een lijn die in het westen van Europa Latijnen en Germanen scheidt. De lijn begint aan zee in Frans-Vlaanderen, verdeelt België in taalgebieden (waarbij we Duitstalig België niet mogen vergeten), laat het Groothertogdom Luxemburg niet bij toeval rechts liggen (aan de Germaanse kant), loopt in het op dit vlak stroeve Frankrijk langs de Elzas en Lotharingen, deelt Zwitserland op en scheidt de Duitssprekende Italianen in Zuid-Tirol van hun Latijnse landgenoten. Voorbij Triëste begint de Slavische wereld en daar zijn nog meer al dan niet erkende taalgroepen – en dus ook taalgrenzen – dan bij ons. Taalgrenzen bestaan in vrijwel alle landen, alleen zijn ze niet allemaal erkend. Wij, Belgen, staan in deze discussie vooraan.

Van centralistisch njet tot strikte taalregels

Laat ons de Europese taalgrens van Frankrijk tot Italië nog even van dichterbij bekijken. Specialist ter zake is Leo Camerlynck, Vlaamse Brusselaar, die alle minderheden en taaltoestanden in Europa kent. Over Frankrijk – met Frans-Vlaanderen, Elzas en Lotharingen maar ook met andere minderheden, zoals de Bretoenen, Basken, Catalanen en Corsicanen – is Camerlynck niet erg te spreken. Zeker in Frans-Vlaanderen en in de grensstreek met Duitsland (Elzas en Lotharingen), dus op de Latijns-Germaanse taalgrens, wil het sterk centralistisch bestuurd Frankrijk wel *dialecten van talen* erkennen, zoals in Frans-Vlaanderen het *Vlomsch*, maar niet het Nederlands of het Duits. De bedoeling

tot Triëste

men naar Voeren



*Bron: Knack 'Extra editie over de crisis'
van 18 juli 2008*

is duidelijk: dialect kan worden geduld op een lager niveau, want *Vlomsch* of Elzassisch bedreigen het Frans niet. Het aanleren van het Nederlands wordt in Frans-Vlaanderen dus niet aangemoedigd.

Dit leidde trouwens tot een rel met de Vlaamse Regering. Sinds 17 september 2007 mocht voor het eerst sinds de jaren tachtig in het basisonderwijs in Frans-Vlaanderen opnieuw Vlaams (in feite het West-Vlaamse dialect) worden onderwezen, niet het Nederlands. Vijf scholen rond Noordpeene namen dit 'vak' in hun lessenspakket op, maar de Nederlandse Taalunie en de Vlaamse Regering gingen hiertegen in het verzet onder het motto 'het is nuttiger de taal van een buurland aan te leren dan een dialect dat nog amper gesproken wordt'. Leo Camerlynck zegt dat in Elzas en Lotharingen gelijkaardige toestanden bestaan en dat Frankrijk liever dialecten steunt, en dus folklore, dan volwaardige talen te aanvaarden op zijn grondgebied. Wel kan het Nederlands in Noord-Frankrijk in het middelbaar onderwijs als een vreemde taal worden aangeleerd, niet als de volkstaal.

Na in Frans-Vlaanderen een zachte streep te hebben getrokken en in België een harde (met ook de afscheiding tussen Wallonië en Duitstalig België), trekt de taalgrens links van het Groothertogdom voorbij. Het Letzebourgs heeft daar al lang de primauteit van het Frans bedwongen en er gelden strikte taalregels. Voor openbare functies of functies die contacten met het publiek met zich meebrengen, zoals in het bankwezen, is kennis van het Letzebourgs noodzakelijk en vaak verplicht.

Dat Zwitserland een viertalig land is met taalgebieden, is voldoende bekend. Een

verschil met België is dat de bevoegdheid inzake taalgebruik vaak op het gemeentelijke of kantonale niveau ligt, zodat taalstatuten van gemeente tot gemeente of van kanton tot kanton kunnen verschillen. Toch verzekeren Zwitserse collega's mij dat ook in hun land over de gemeenten en kantons heen homogene taalgroepen ontstaan, naar Belgisch voorbeeld. Ook in Zwitserland worden de taalgrenzen harder, scherper. En dan is er Zuid-Tirol, waar men Duits spreekt en daar fier op is, maar waar ook latente spanningen bestaan tussen Duits- en Italiaanssprekenden.

Aparte taalgroepen in homogene landen

Ook binnen op het eerste gezicht homogene landen, zoals Duitsland en Nederland, bestaan aparte taalgroepen met eigen statuten. In Nederland zijn dat de Friezen en de Limburgers, in Duitsland Friezen en Denen. Voor elk van deze gevallen gelden aparte statuten, taalwetten en dus ook taalgrenzen. Maar dit zou ons te ver leiden, te ver van Komen en Voeren en van Sint-Genesius-Rode, te ver van onze taalgrens.

Maar wij, Belgen, Vlamingen en Walen, Duitssprekenden en inwoners van het tweetalige gebied Brussel, moeten inzien dat zoiets als een taalgrens in bijna alle landen ter wereld voorkomt en in bijna alle landen ter wereld voor betwistingen zorgt. Alleen snijdt die taalgrens ons land wel erg dwars door het midden in twee grote en twee kleine stukken en daarom beheerst de taalproblematiek onze politieke agenda meer dan in landen als Nederland, Duitsland of, laat staan, Frankrijk. □

Au-delà de la frontière linguistique

La Belgique est coupée en deux par une ligne horizontale quasiment parfaite: la frontière linguistique. Le long de cette frontière se trouvent d'importantes villes ou communes qui ont chacune leur histoire. Cette frontière linguistique est particulière, non seulement du point de vue touristique ou culturel mais également en termes politiques et communautaires. Or, notre frontière linguistique n'est pas une curiosité belge, comme beaucoup ont tendance à le croire. Elle fait partie d'un sillon qui sépare les peuples latins et germaniques dans toute la partie ouest de l'Europe. La ligne débute à la côte en Flandre française, répartit la Belgique en régions linguistiques, laisse de côté – et ce n'est pas un hasard – le Grand-duché de Luxembourg (du côté germanique), passe – dans une France très rigide dans ce domaine – par l'Alsace et la Lorraine, divise la Suisse et sépare les Italiens germanophones dans le Tyrol du sud de leurs compatriotes latins. Les frontières linguistiques existent dans presque tous les pays, sans pour autant être reconnues partout. Nous, les Belges, nous jouons un rôle de précurseur dans ce débat. Pour notre nouvelle série d'articles *Au-delà de la frontière linguistique*, le journaliste Guido Fonteyn a longé et franchi la frontière linguistique.



Van Asse tot Zaventem

NIEUWS UIT DE GEMEENTEN



De onrustwekkende wolk van Eugène Laermans

Wijs op de weg

VLAAMS-BRABANT De provincie Vlaams-Brabant lanceert opnieuw een campagne voor meer veiligheid in de transportsector. Met *Wijs op Weg* wil de provincie een veiligheidscultuur ontwikkelen bij transportbedrijven en zo het aantal zware ongevallen met vracht- en bestelwagens verminderen. Transportbedrijven die concrete acties opzetten, ontvangen van de provincie een veiligheidslabel en kunnen hun chauffeurs gratis laten bijscholen. Op die manier wil de provincie de bedrijven stimuleren om van verkeersveiligheid een prioriteit te maken. Vorig jaar werd het Wijs op Weg-veiligheidscharter door 67 bedrijven uit de provincie ondertekend.

TD

Meer informatie over de campagne *Wijs op Weg* van de provincie Vlaams-Brabant: 016 26 74 92 of www.vlaamsbrabant.be/verkeersveiligheid

Provinciaal kunstbezit

VLAAMS-BRABANT De verborgen kunstcollectie van de provincie Vlaams-Brabant kun je sinds kort digitaal raadplegen via de website www.kunstbezitvlaamsbrabant.be. De provincie Vlaams-Brabant beschikt over zo'n 1.270 kunstwerken. Het gaat om werken van kunstenaars als Jacob Jordaens, Leon Spilliaert, Gustave Van de Woestijne, Theo Van Rysselberghe, Jan Fabre en Rik Poot. 'Als de kunstwerken niet in een provinciale instelling tentoongesteld worden of in bruikleen gegeven worden, zitten ze in een depot', legt Tom Troch (sp.a), gedeputeerde

voor Cultuur, uit. 'Op de nieuwe website vind je alle informatie over de kunstwerken van de provincie: een cv van de kunstenaar, de materialen en afmetingen, de plaats waar het zich bevindt enzovoort. Met de lancering van www.kunstbezitvlaamsbrabant.be willen we onze voortrekkersrol in het stimuleringsbeleid voor beeldende kunsten verder invullen. Elk jaar worden er nieuwe kunstwerken aangekocht die een passende bestemming krijgen in en buiten het provinciehuis in Leuven.'

TD

Exclusief shoppen

ZAVENTEM Op de luchthaven van Zaventem kunnen passagiers terecht in een gloednieuw winkelcentrum. De twintig nieuwe luchthavenshops zijn een aanvulling op het klassieke aanbod van duty- en taxifreshops. 'Met gemiddeld 30.000 passagiers per dag en duizenden luchtvaartmedewerkers telt pier A evenveel voorbijgangers als de Brusselse Nieuwstraat en de Antwerpse Meir. We willen onze passagiers de merken en concepten aanbieden waar ze zelf om vragen. Daarom kozen we voor internationale winkelketens en Belgische merken die ook ver buiten onze grenzen bekendheid genieten', aldus Wilfried Van Assche, CEO van Brussels Airport. 'Uit een uitgebreide marktstudie blijkt ook dat mensen meer exclusieve producten willen. Daarom vind je aan Pier A ook topmerken van kledij en een winkel met exclusieve wijnen, whisky's en sigaren. Voor de buitenlandse bezoeker is er een extra verkooppunt van pralines. Met de verkoop van 850 ton Belgische chocolade in 2007 is Brussels Airport het belangrijkste verkooppunt van chocolade in de wereld.'

TD

Gemeenten pakken woonbeleid aan

ASSE, DILBEEK EN MEISE Asse, Dilbeek, Kapelle-op-den-Bos, Londerzeel, Meise en Opwijk maken met een nieuwe vereniging werk van een beter gezamenlijk woonbeleid. De intergemeentelijke vereniging Regionaal woonbeleid Noord-West Brabant krijgt subsidies van minister van Wonen Marino Keulen (Open vld) om de woonproblematiek over de gemeentegrenzen heen aan te pakken. 'Betaalbaar wonen is een van onze prioriteiten', zegt Peter Verbiest, voorzitter van de nieuwe vereniging. 'Het is erg belangrijk dat we op dat vlak ervaringen kunnen uitwisselen.

Bepaalde initiatieven die goed werken in de ene gemeente, kunnen overgenomen worden door de andere. De meest concrete actie die we al hebben ondernomen, zijn de woonloketten in elk van de zes gemeenten. De inwoners kunnen voor informatie over wonen terecht bij zo'n loket in het gemeentehuis of bij de technische dienst.'

TD

Meer informatie over het Regionaal Woonbeleid en de woonloketten: geert.defeyter@haviland.be of 02 466 51 00.

Op bedevaart om rap te kunnen lopen

Kraainem is één van de zes Vlaamse gemeenten in de Rand waar Franstaligen faciliteiten genieten. De gekende negentiende-eeuwse Brusselse historicus Alphonse Wauters verklaart in zijn *Histoire des Environs de Bruxelles* (1855) de gemeentenaam als 'het heem, het huis, de woning waar kraaien huizen', maar dat is pure volksetymologie.

Het dorp heeft een oude geschiedenis. Daarvan getuigt o.a. de Sint-Pancratiuskerk die gebouwd is met zandsteen afkomstig uit de plaatselijke steengroeven. Het is een merkwaardig gebouw. De Romaanse westertoren, opgetrokken op de grondvesten van een middeleeuwse slottoren, dateert uit de 12e eeuw, het laatgotische koor uit 1500-1550. Tussenin zien we het eenbeukig schip dat in 1770 in classicistische stijl werd verbouwd ter vervanging van een veel te smal kerk-schip. Het kerkgebouw werd in de jaren 20 grondig gerestaureerd.

Van in de vroege middeleeuwen is Sint-Pancratius de patroonheilige van Kraainem. Zijn feest wordt gevierd op 12 mei. Hij wordt als heilige in één adem genoemd met nog twee andere ijsheiligen: 'Pankraas, Servaas en Bonifaas, zij geven vorst en ijs, helaas'. Over Pankraas is weinig geweten. Hij was een Frygiër en kwam omstreeks 300 als jonge wees in Rome terecht waar hij door paus Cornelius werd gedoopt en onderricht in de christelijke geloofsleer. Omdat hij zijn overtuiging niet wilde prijsgeven, werd hij op bevel van keizer Diocletiaan in 304 onthoofd. In de 6e eeuw bouwde paus Symmachus in Rome in de Via Aurelia een kerk boven zijn graf. Die kerk is in Rome gekend als de San Pancrazio fuori le Mura. Hoe Sint-Pankraas patroonheilige werd in Kraainem is niet geweten. De keuze van een relatief onbekende heilige wijst er op dat het om een laat opgerichte parochie gaat, zo vermoedelijk omstreeks het jaar 1000.

Voor de oorlog kwam men naar Kraainem op bedevaart 'voor de kinderen die niet rap lopen of moeilijk kunnen spreken'. De eerste

donderdag van de maand was het omme-gang. Na de mis werd de relikwie vereerd en werden de kinderen belezen. De bedevaar-ders gingen zevenmaal rond in het schip van de kerk en daarna nog driemaal rond de kerk. Kraainem heeft nog een tweede volksheilige: Sint-Antonius-abt of Sint-Antonius met zijn zwijn. De mensen smeekte zijn tussenkomst af tegen de ziekte rachitis maar ook tegen zona, een huidziekte die in de volksmond het Sint-Antoniusvuur wordt genoemd. Diezelfde Sint-Antonius werd ook aangesproken tegen veeziekten. Meer dan een halve eeuw geleden wilde gemeentesecretaris Forton deze folklore doen herleven. Hij richtte op tweede sinksendag een paardenprocessie in, die enkele jaren een grote volkstoeleop kende. Helaas, Sint-Pankraas en Sint-Antonius met zijn zwijn zijn in de vergetelheid geraakt. In het verstedelijkte Kraainem blijft van deze volksbedevaart niets meer over. Alleen enkele oudere autochtonen kennen de vroegere *begankenis* nog.

Jaak Ockeleij



De Sint-Pancratiuskerk in Kraainem

Maltclan Beersel

BEERSEL De Vlaamse Rand rond Brus-sel is een whiskyclub rijker. De Maltclan in Beersel wil whisky liefhebbers bij mekaar brengen. 'De interesse in Single Malt Whisky is de voorbije jaren sterk gegroeid in Vlaan-deren. Dat is zeker ook de verdienste van de verschillende whiskyclubs. De Rand hinkte wat achterop en daar wil de Maltclan veran-dering in brengen', zegt initiatiefnemer Daniël Goovaerts. 'We willen in Beersel *tastings* organiseren voor whisky liefhebbers uit de

Rand en zo samen onze passie beleven. We zijn nog op zoek naar mensen die met ons de handen uit de mouwen willen steken om een paar keer per jaar een evenement te or-ganiseren. Iedereen die van whisky houdt, is welkom.'

TD

Wie actief lid wil worden van whiskyclub Maltclan in Beersel kan terecht op info@maltclan.be of 02 377 43 91. Meer informatie: www.maltclan.be.

De maand ...

Gezinnen uit **Dilbeek**, **Hoeilaart**, **Kraainem**, **Meise** en **Vilvoorde** kunnen zich inschrijven voor de nieuwe klimaatactie van de provincie. De doelstelling is om gedurende zes maanden 8 % energie te besparen. • In **Kampen-hout**, **Steenokkerzeel** en **Vilvoorde** komen nieuwe busbanen. Die moeten een betere doorstroming verzekeren van de **START**-lijnen, de busverbindingen met de lucht-havenregio. • **Asse**, **Gooik**, **Halle** en **Vilvoorde** starten een dienst voor burenbemiddeling. Die moet conflicten over blaffende honden, te hoge bomen of lawaai-erige kinderen helpen oplossen. • De Vlaamse Regering maakt 2,2 mil-joen euro vrij voor sociale huisves-tingsprojecten in Vlaams-Brabant, goed voor 90 sociale huurwonin-gen en 66 koopwoningen, onder meer in **Zaventem**, **Zemst** en **Kampenhout**. • In **Dilbeek** is het eerste energieprestatiecertificaat uitgereikt aan de verkoper van een woning. Door dat certificaat weet de koper of hij een energiezuinige woning koopt. • 26 toneelveren-igingen uit Vlaams-Brabant worden gesteund met een provinciale subsidie van 27.000 euro. • In de nieuwe milieuvergunning voor de luchthaven van **Zaventem** heeft het provinciebestuur het jaarlijks toegestane aantal nachtvluchten terugschroefd van 25.000 naar 16.000. Het aantal vertrekkende vluchten wordt gehalveerd. De ver-strengde milieuvergunning moet de leefkwaliteit in de luchthaven-regio verbeteren. • Na de verhuis van koerierbedrijf **DHL** naar het Duitse Leipzig is het aantal nacht-vluchten in **Zaventem** met iets meer dan een derde gedaald. • De gemeente **Asse** en **Wegen** en **Ver-keer** Vlaams-Brabant hebben een akkoord gesloten om langs de **E40** in **Bekkerzeel** geluidsschermen te plaatsen. • In **Mollem** verdwijnt de donderdagmarkt wegens een gebrek aan interesse van kopers en marktkramers. • De inwoners van Vlaams-Brabant overleden vorig jaar gemiddeld op een leeftijd van 77 jaar. In **Pepingen** wordt men

VLAAMSE RAND Vilvoorde heeft de titel van FairTradeGemeente behaald. Dat betekent dat Vilvoorde en zijn inwoners actief werk maken van eerlijke handel. Om FairTradeGemeente te worden, moet aan zes criteria worden voldaan. Eén criterium is specifiek gericht naar het lokale bestuur, de andere richten zich naar horecazaken, winkels, bedrijven, verenigingen en scholen. Zo koopt de stad Vilvoorde enkel fairtradeproducten aan voor haar vergaderingen en recepties. FairTradeGemeente is een campagne van Max Havelaar, Oxfam-Wereldwinkels, Vredeseilanden en 11.11.11.

Vlaams-Brabant. 'Waardig werk is het beste middel tegen armoede en de ultieme hefboom om tegen 2015 wereldwijd armoede aan te pakken. Bedrijven willen winst maken en daarom produceren ze graag op plaatsen waar overheden belastingvoordelen toekennen en de arbeidskosten laag zijn. Werknemers worden al te makkelijk beschouwd als een *onkost* waarop bedrijven kunnen besparen zodra een goedkoper alternatief opduikt.' In de Vlaamse Rand worden in het raam van de 11.11.11-campagne voor *Waardig Werk* de komende weken tal van acties op poten gezet. Zo zijn er in Hoeilaart, Tervuren, Meise, Dilbeek, Machelen, Grimbergen en Vilvoorde 11.11.11-fuiven en -etentjes. In heel wat andere gemeenten worden workshops en infoavonden over *Waardig Werk* georganiseerd.

TD



Voor meer informatie over alle 11.11.11-acties
in de Vlaamse Rand, kun je terecht op
de website www.11.be.



VLAAMSE RAND Deze maand werden verschillende kleine woordenboekjes uitgegeven die mensen mee op weg helpen in de Nederlandse taal. Het zijn handige boekjes met afbeeldingen en pictogrammen over dagelijkse situaties in verband met sport, spel, toerisme, vrije tijd en dieren.

veel anderstaligen voetbal spelen. We stellen het boekje daarom ter beschikking van alle clubs uit de Rand. Daarmee willen we de clubbesturen, trainers, spelers en ouders een concreet hulpmiddel bieden om de communicatie in het Nederlands vlotter te laten verlopen', zegt Bert Menten, stafmedewerker van vzw 'de Rand'.

Voor iedereen die Nederlands leert, gaf vzw 'de Rand' een *Pictogrammenboekje* uit. 'Het is het derde woordenboekje met pictogrammen voor cursisten Nederlands. Het sluit aan bij de actie *Oefen hier je Nederlands*.

die cursisten de kans geeft om hun Nederlands te oefenen in het dagelijkse leven, bijvoorbeeld bij de bakker, de apotheker of op restaurant. Het boekje is een handig geheugensteuntje. Het eerste pictogrammenboekje helpt je bij het winkelen. Het tweede boekje bevat woorden over wonen, afval, sorteren, de lichaamsdelen enzovoort. Het derde boekje gaat over sport, vrije tijd en toerisme', vertelt Karen Stals, stafmedewerker van vzw 'de Rand'. 'De boekjes zijn erg populair bij docenten en cursisten. Het kleine formaat zorgt ervoor dat je ze altijd kan meenemen.'

En zopas gaf de Gezinssportfederatie kleuterboekjes uit die anderstalige kinderen kunnen helpen zich vlotter te integreren in gezinssportclubs. In het boekje *Kijk, ik zwem!* volgt het hoofdpersonage Gizi watergewenning en zwemmen. In het boekje *Kijk, ik sport!* ontdekt Gizi hoe leuk het is om te bewegen. Deze kijk- en leesboekjes kunnen de kinderen motiveren en stimuleren in hun taal en beweging. De kleuters leren woordjes en zinnetjes die verband houden met bewegen, sporten, de omgeving en het eigen lichaam. De boekjes zijn een van de vier pilootprojecten die Vlaams minister Frank Vandenbroucke (sp.a) subsidieert om het Nederlands als omgangstaal in de sportclubs te promoten. De minister trekt voor de vier pilootprojecten 37.500 euro uit. Gedeputeerde Tom Troch (sp.a) investeerde 30.000 euro in een dvd met goede praktijken die het vormingspakket ondersteunt.

Hotel Tuchthuis

VILVOORDE Het rechterdeel van de middenvleugel van het 18e-eeuwse Tuchthuis in Vilvoorde wordt eind volgend jaar omgebouwd tot een klassehotel. De nv Watersteen en keten The Lodge Hotels hebben daarover een akkoord bereikt. Het hotel zal over een beperkt aantal kamers beschikken die stijlvol, comfortabel en met een persoonlijke toets ingericht zullen worden. De uitbouw van een deel van de middenvleugel van het Tuchthuis tot hotel past in de opwaardering van het nieuwe Vilvoordse stadsdeel Kanaalpark. 'Het stadsbestuur is erg tevreden met het klassehotel in een historisch monument', zegt burgemeester Marc Van Asch (CD&V). 'Vilvoorde kampt al lang met een tekort aan een dergelijke accommodatie, dus zijn we erg blij met een nieuw hotel. Ik denk dat het hotel zowel toeristen als zakenmensen zal aantrekken.'

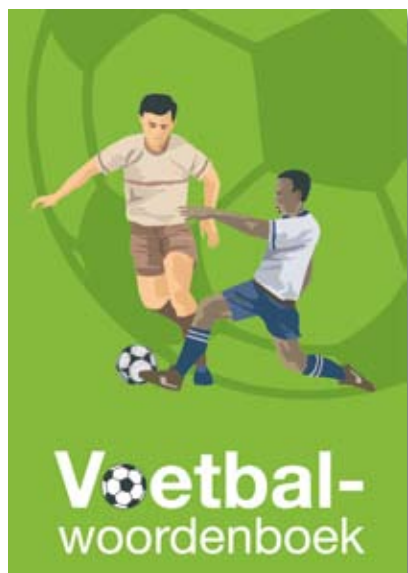
TD



het oudst met een gemiddelde leeftijd van 82 jaar. In **Kraainem** is dat 81 jaar, in **Drogenbos** 80 jaar. In Lennik worden de inwoners gemiddeld slechts 71 jaar oud. • Het aantal interventies bij de lokale politie van **Vilvoorde** en **Machelen** is in vijf jaar tijd met 13,5 % gestegen tot gemiddeld 35 interventies per dag. Er komen twintig extra manschappen bij om die werkdruk te kunnen opvangen. • Personen met een beperking die vragen hebben over opvang, begeleiding, tewerkstelling en vrije tijd kunnen voortaan terecht bij de provincie op het gratis nummer 0800 15045. • De klacht van 31 ex-werknemers van de vroegere luchtvaartmaatschappij Sabena voor het niet respecteren van het sociaal plan werd door het Brusselse Arbeidshof verworpen. Eerder werd de klacht van de ex-Sabeniens ook al verworpen voor de Brusselse arbeidsrechtbank. • De gemeenteraad van **Beersel** steunt de inwoners in hun verzet tegen een verdere verstedelijking van **Huizingen**, zoals in een studie aan de Vlaamse overheid wordt voorgesteld. De gemeente wijst de geplande onteigeningen af, net als de versnippering van de open ruimte in **Lot**. • Voetbalclub Tempo **Overijse** organiseert Nederlandse taallessen voor anderstalige spelertjes. De club krijgt hiervoor 10.000 euro van Vlaams minister van Sport Bert Anciaux (VI.Pro). Kevin Cunche, een Franstalige speler van de eerste ploeg, is de peter van het project. • Om elkaar niet uit het oog te verliezen, hebben een aantal studenten de vereniging Studenten Unie Druivenstreek opgericht. Bedoeling is samen te sporten, te feesten en uitstappen te maken. • De gemeente **Asse** bouwt tegen 2009 een derde sporthal aan de Waalborre.

JH

- Je kunt het voetbalwoordenboekje bestellen bij Bert Menten, bert.menten@derand.be, 02 568 01 78. De clubs uit Vlaams-Brabant krijgen de boekjes gratis; andere clubs betalen 0,5 euro per boekje.
- Wie in de Rand Nederlandse les volgt bij een Centrum voor Volwassenenonderwijs, een Centrum voor Basiseducatie of de VDAB, krijgt de drie pictogrammenboekjes cadeau. Meer informatie vind je op www.oefenhierjeNederlands.be of info@oefenhierjeNederlands.be.
- Voor meer info over de kleuterboekjes van de Gezinsportfederatie kun je terecht op 02 507 88 22 of gsf@gezinsbond.be.



Vervang de lamp

GRIMBERGEN In Grimbergen werd zopas het proefproject *miK-relamping* rond energiezuinige verlichting in handelszaken afgesloten. In 24 Grimbergse winkels en cafés werden de lampen vervangen door energiezuinige alternatieven. 'Niet alle zaakvoerders zijn zich bewust van de mogelijke besparingen die zij in hun café, winkel of kantoor kunnen behalen. Of ze kennen het steeds uitgebreidere assortiment van lampen en hun mogelijke toepassingen niet', zegt Jean-Pol Olbrechts (CD&V), gedeputeerde voor Leefmilieu van de provincie Vlaams-Brabant, die het project financieel steunt. 'Aan de andere kant voelen de kmo's de steeds hogere energiefactuur. Vervang de lamp is dan ook onze boodschap.' De handelaars kregen een volledig rapport met het huidige en het toekomstige energieverbruik, de mogelijke alternatieven en de terugverdientijd. Uit het proefproject blijkt alvast dat de handelaars en kmo's in Grimbergen gemiddeld 21 % op hun energiefactuur hebben bespaard.

TD

Meer informatie over het *miK-relamping* project vind je op www.mikkmo.be.



De magie van de foto

Fotograaf Patrick Bardyn, een *echte Brusselaar* die al twintig jaar in Sint-Pieters-Leeuw woont, is bezeten van fotografie. Hij nam deel aan tentoonstellingen en wedstrijden zoals het Internationale Fotofestival in Knokke en de Canvascollectie. Overal waar hij gaat, gaat zijn fototoestel met hem mee. 'Fotograferen is mijn passie.'

TEKST Ines Minten | FOTO'S Filip Claessens en Patrick Bardyn

Ik ben al meer dan dertig jaar met fotografie bezig', legt Patrick Bardyn uit. 'Na mijn studie Germaanse talen gaf ik Nederlands en Engels aan een Franstalige school in Schaarbeek. Eind jaren 80 vroeg de directrice of ik zin had om er enkele uren fotografie bij te nemen. Het was dé kans om van mijn hobby mijn beroep te maken, dus ik heb geen ogenblik getwijfeld.' Hij schreef zich onmiddellijk in voor een driejarige cyclus fotografie aan de academie in Halle. 'Enerzijds om een getuigschrift te hebben, zodat ik het vak ook op langere termijn zou kunnen geven, anderzijds om wat dieper op de materie te kunnen ingaan', vertelt hij.

Ook vandaag geeft Patrick Bardyn het vak nog. 'Leerlingen uit de richting sociale wetenschappen kunnen één of twee uur fotografie volgen. Ik ga veel met hen naar tentoonstellingen en breng hen een en ander bij over algemene beeldvorming. Ze moeten zich ervan bewust zijn dat fotografie meer is dan een plaatje. Beeldcultuur is trouwens overal: op tv, in film, reclame ... Daarom zeg ik hen: je bent omringd door beelden, leer ze dan ook te zien en te begrijpen. Ik vind het boeiend om die kennis over te dragen. In mijn school zitten heel veel allochtone leerlingen. Buiten de lessen komen ze nauwelijks in contact met tentoonstellingen en dergelijke. Als ik dan met zo'n groep zestienjarigen een poepchique galerie aan de Louizalaan binnenloop, zitten er altijd enkele tussen die het na een paar minuten voor bekeken houden. Anderen zijn oprecht geïnteresseerd, blijven lang bij een bepaald beeld hangen en stellen vragen. Vorig jaar vertelde een meisje mij dat ze het weekend erna met haar ouders naar zo'n expositie was teruggekeerd. Als ik zoiets hoor, denk ik: wow! Je bereikt er iets mee. Dat maakt het de moeite waard.'

Straatfotografie

In zijn vrije tijd gaat Patrick Bardyn met zijn fototoestel op pad. 'Toen ik pas fotografeerde, concentreerde ik me op landschappen. Stilaan verlegde ik mijn focus naar de mens in zijn natuurlijke biotoop. Dan biedt de stad natuurlijk onnoemelijke mogelijkheden.' Bardyn fotografeerde wereldwijd in uiteenlopende steden, maar dwaalt vooral veel rond in zijn geboortestad Brussel. 'Steden zijn grote schouwburgen. Wat daar allemaal gebeurt! Je bezoekt een plek misschien duizend keer en nooit is ze dezelfde. Het licht, de mensen, de omstandigheden ... alles is altijd anders. Ik zoek het alledaagse op om er in een momentopname iets bijzonders van te maken. Die paradox boeit me. Ik loop rond in de stad, mijn fantasie wordt geprikkeld door een bepaald beeld en dan komt het erop neer om op het juiste moment af te drukken. Wat je vastlegt, is een fractie van een seconde later verdwenen en komt nooit meer terug. Daarin schuilt de magie van het fotograferen.'

Bardyn maakt het liefst reeksen. 'Foto's die samen een verhaal vertellen', legt hij uit. Dat betekent nog niet dat hij die verhalen helemaal vastlegt. 'Het verhaal dat ik in een

foto of fotoreeks vind, is anders dan dat van iemand anders. Straatfotografie is heel open. Zo staat er een foto van me in het boek *Stadsgedichten* van Tom Lanoye. Hij toont twee mensen die een eindje van elkaar elk op een bank zitten. Toen de foto ergens op een tentoonstelling hing, stapte er een Afrikaan naar me toe. 'Voor mij drukt die foto de westerse maatschappij uit', zei hij. 'Als de foto in Afrika was genomen, dan zouden die twee naast elkaar op dezelfde bank zitten.'

Brussel, mijn dorp

Hoewel Patrick Bardyn helemaal vol is van Brussel, woont hij toch graag aan de rand van de stad. 'Ik trek dolgraag naar Brussel, maar kom ook graag thuis in de rust van het platteland', zegt hij. 'Met een stad als Brussel kan dat ook. Ik rijd twintig minuten en sta op de Grote Markt, terwijl ik hier volop kan genieten van het panorama van het Pajottenland. Zoiets kan in Parijs of Londen niet. Brussel is alleen in cultureel en multicultureel opzicht een grootstad. Wat de oppervlakte betreft, loop je er los doorheen.'

Bardyn groeide op in Brussel en noemt zichzelf een *echte Brusselaar*. 'Van huis uit

The magic of photography

'Born and bred' in Brussels, and a resident of Sint-Pieters-Leeuw for 20 years now, Patrick Bardyn definitely has a burning enthusiasm for photography. He has already taken part in numerous exhibitions and competitions, such as the International Photographic Festival in Knokke and the Canvascollectie. He teaches photography and spends his spare time out and about with his camera. 'When I started out taking photographs, I used to concentrate on landscapes. I gradually shifted my focus to people in their natural habitats. And the urban environment offers untold opportunities. I look upon cities as immense theatres. There is so much going on! I try to create something special from the commonplace in the click of a camera shutter. I am fascinated by this paradox. Whatever you record, it disappears a fraction of a second later, never to return. That is the magic of photography.'

grafie

ben ik Nederlandstalig, maar toen ik kleuter was, openden mijn ouders een winkel in de buurt van de Naamsepoort. Honderd meter verderop lag een Franstalige school en dus vonden ze het logisch dat ik daar naartoe zou gaan. Zo ben ik tweetalig geworden. Nadien ging ik naar een Franstalige universiteit en begon ik les te geven op een Franstalige school, terwijl mijn directe vriendenkring hoofdzakelijk Nederlandstalig bleef. Ik voel me goed bij die situatie. Mijn blik wordt ruimer omdat hij gevoed is door verschillende visies. Neem daar nog eens het multiculturele publiek in mijn klassen bij en het plaatje wordt heel gevarieerd. Een boeiende *melting pot*, zeg ik altijd.

Kwaliteit telt

Zijn foto's mogen nooit vrijblijvende mooie kiekjes worden, vindt Patrick Bardyn. 'Drie vragen moeten altijd een antwoord krijgen. Wat fotografeer je? Hoe neem je de foto? En waarom doe je het? Neem bijvoorbeeld de foto's van Stephan Vanfleteren in de krant De Morgen. Je hoeft niet naar de naam onder de foto te zoeken om te weten van wie hij is. Het is duidelijk dat die man over die drie vragen heeft nagedacht en er voor zichzelf een antwoord op heeft geformuleerd. Alleen zo krijg je inhoud en kwaliteit.' En kwaliteit, daar draait het voor hem altijd om. 'Ik ben bijvoorbeeld een grote fan van Bruce Springsteen. Ik heb hem voor het eerst gezien op het eind van de jaren 70. Dit jaar, dertig jaar na dat eerste concert, ben ik er samen met mijn twee zonen opnieuw naartoe gegaan. Ik vond het fantastisch om te zien hoe die twee gasten van 22 en 25 evenzeer uit de bol gingen als ik. Dat zegt toch iets over Springsteen als hij erin slaagt om twee generaties aan te spreken? Kwaliteit is wat mensen zoeken. Dat geldt niet alleen voor de kunsten. Je bent er ook naar op zoek als je lekker gaat eten of een goed glas wijn drinkt. Momenten waarop je geconfronteerd wordt met kwaliteit, blijven je bij.'

Reepjes licht

Tegenwoordig zoekt Patrick Bardyn vooral treffende beelden in licht. 'De stad in de zon is iets helemaal anders dan het platteland', legt hij uit. 'Als ik hier uit mijn raam kijk, is het licht overal ongeveer hetzelfde. In de stad is het door de urbanisatie volledig versnipperd. Het lijkt wel in reepjes gesneden en die reepjes zon worden geprojecteerd op men-

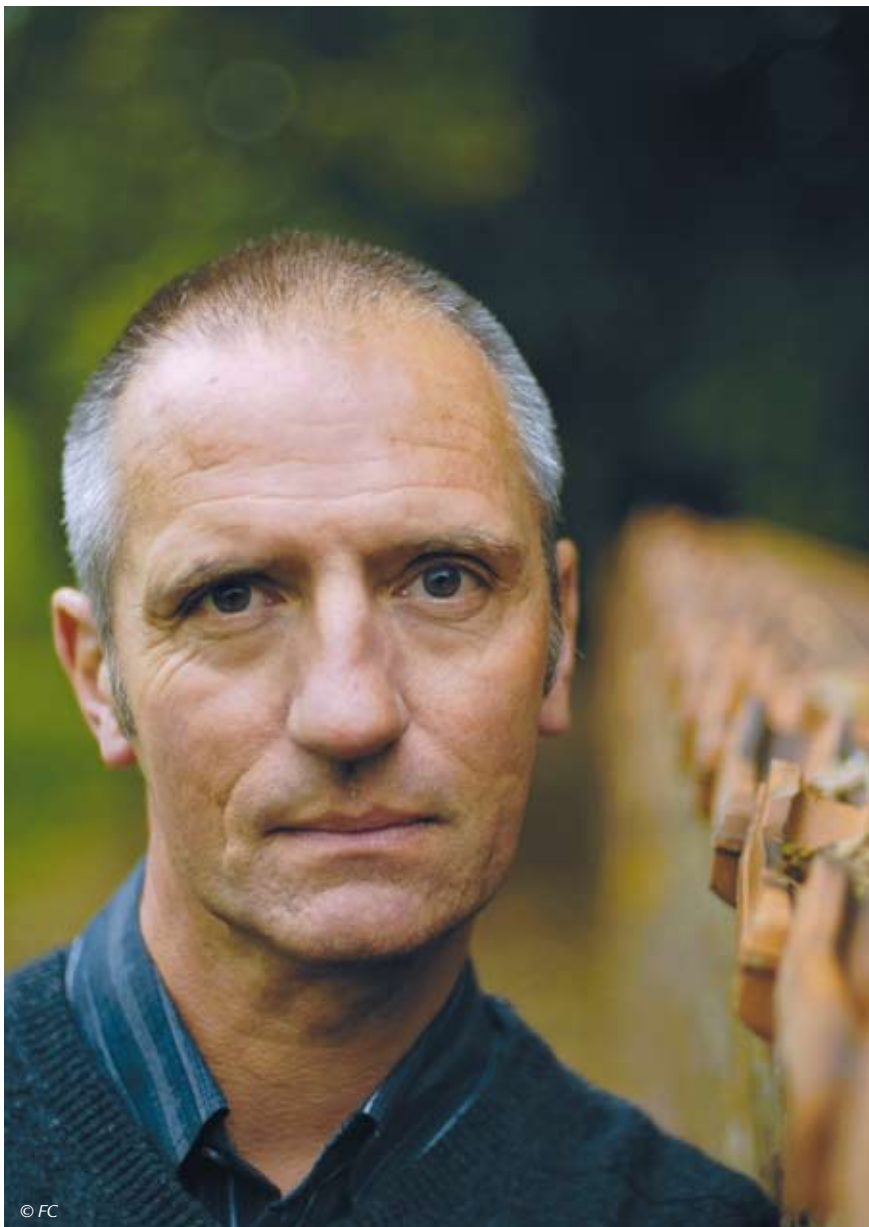
sen, gebouwen en zo meer. Dat levert uniek beeldmateriaal op.' Hij toont een foto van enkele mensen die rondlopen in een centraal vierkant van zonlicht. De schaduw zorgt voor een lijst om het beeld. 'Een regisseur vroeg me ooit of ik hier een toneelstuk gefotografeerd had omdat de mensen die door het beeld lopen erg theateraal lijken opgesteld. Maar het is een snapshot, zo gevonden in de stad.'

Sommige foto's portretteren onderwerpen van heel dichtbij. Je zou denken dat hij nu en dan wel eens op protest stuit. 'Integendeel', lacht hij. 'Ik heb al heel wat leuke ervaringen gehad tijdens het fotograferen. De mensen zijn nieuwsgierig naar wat ik doe. Zelfs in Egypte, waar ik ook gesluierde vrouwen van heel dichtbij heb gefotografeerd, heb ik nooit problemen gehad. Als ik foto's zou nemen

van achter een hoek, gewapend met een teelens, dan zou dat iets anders zijn. Dan ben je voyeuristisch bezig en steel je iets van de mensen. Ik ga ze altijd heel open tegemoet en let op de lichaamstaal. Een close-up van iemand die er weigerachtig uitziet, neem ik niet. Na een portret volgt er geregeld een gesprek. Dat is ook een fijn aspect van mijn passie. Je komt personen tegen die je van haar noch pluim kent en je later waarschijnlijk ook nooit meer tegenkomt, maar met wie je toch heel even een band hebt.' □

Info

Je kunt enkele foto's van Patrick Bardyn bekijken op users.telenet.be/pbardyn.photography.





Tien jaar asielcentrum Alseberg

Beter bruggen bouwen dan afsluiten

Precies tien jaar geleden opende het Rode Kruis een opvangcentrum voor asielzoekers in Alseberg. De integratie van het asielcentrum in de Beerselse deelgemeente is al van bij het begin een schoolvoorbeeld.

TEKST Tina Deneyer | FOTO Kris Mouchaers

Het opvangcentrum voor asielzoekers opende eind 1998 zijn deuren in de gebouwen van het Brugmanninstituut in Alseberg, het vroegere sanatorium van het Brusselse ocmw. In het asielcentrum verblijven 165 vluchtelingen uit zowat 30 verschillende landen. 'We verstrekken materiële hulp aan mensen die in een asielprocedure zitten', legt centrumdirecteur Stefan Dhondt uit. 'Mensen worden ons toegewezen door de Dienst Vreemdelingenzaken. Het opvangcentrum zit bijna altijd vol. We vangen zowel

gezinnen als alleenstaande mannen en vrouwen op. Gemiddeld blijven mensen hier acht tot negen maanden. Vroeger bleven asielzoekers soms tot twee of zelfs drie jaar. Veel heeft te maken met de gewijzigde asielprocedure. Mensen weten nu veel sneller of ze kunnen blijven, maar voor ons betekent het dat we moeilijker een band kunnen opbouwen met onze bewoners. Weinigen vertellen ons hun persoonlijk verhaal. Toch proberen we voor iedereen die hier kort of langer verblijft iets te betekenen. We krijgen er heel veel voor terug', aldus Stefan Dhondt.

Openheid loont

Zowel het gemeentebestuur van Beersel als het opvangcentrum kozen van meet af aan voor openheid en communicatie en die aanpak werpt nog steeds vruchten af. 'Ik denk dat het overgrote deel van de bewoners van de wijk waarin het centrum ligt positief staat tegenover hun 'vreemde' burens', meent integratiemedewerker Maarten Van Rillaer. 'We organiseren regelmatig activiteiten waarop we ook de buurtbewoners uitnodigen en die openheid loont. We werken vrij intensief samen met het cultuurcentrum de Meent en

de bibliotheek van Alseberg. Dat is deze maand bijvoorbeeld het geval met ons project over de Levant-regio. We doen met onze bewoners ook regelmatig zwerfvuilacties in de buurt en dat wordt erg geapprecieerd.'

Band opbouwen

'De wisselwerking met de buurt en de gemeente is voor ons van groot belang. De kinderen die in het opvangcentrum verblijven, gaan hier in Beersel naar school. Sommige asielzoekers zijn lid van een Beerselse sportclub of een andere vereniging. Een ex-bewoner, die sinds een paar jaar een erkenning heeft gekregen en nu in Brussel woont, komt nog regelmatig voetballen bij de Beerselse voetbalclub. Sommige mensen die hier ooit verbleven hebben, komen af en toe nog eens op bezoek. Dat betekent toch dat ze goede herinneringen hebben aan die erg onzekere tijd dat ze in ons asielcentrum woonden', vertelt Maarten Van Rillaer. Het asielcentrum in Alseberg kan ook rekenen op een vijftiental vrijwilligers uit de buurt. 'Ze houden onder meer de kledingshop open met tweedehandskledij die mensen ons schenken. Onze vrijwilligers geven ook taallessen Nederlands en Frans aan de asielzoekers. Hun bereidheid om onze taal te leren is groot. Ze willen zo snel mogelijk deel uitmaken van onze maatschappij, al is de kans klein dat ze dat ooit zullen kunnen. Slechts 15 % van hen mag in ons land blijven, maar dat neemt niet weg dat elk van hen hoopt op een betere toekomst', besluit Stefan Dhondt.

Info

De maand november staat in het opvangcentrum in Alseberg in het teken van de Levant-regio (Israël, Jordanië, Libanon, Syrië en de Palestijnse gebieden). Er is onder meer een Levantbuffet, een tentoonstelling over Beerselaren in de Levant en een Resto Mondiale waarin de geheimen van de Levantkeuken worden prijsgegeven. Meer info over de verschillende activiteiten: cc de Meent, 02 359 16 00, info@demeent.be.

Le centre d'accueil pour réfugiés d'Alseberg fête son 10^{ème} anniversaire

Il y a dix ans, la Croix-Rouge ouvrit un centre d'accueil pour demandeurs d'asile à Alseberg. Dès le début, l'administration communale de Beersel et le centre d'accueil ont choisi la voie de l'ouverture et de la communication, une démarche qui continue à porter ses fruits. 'Je crois que la plupart des habitants du quartier adoptent une attitude positive face à leurs voisins 'étrangers', nous dit Maarten Van Rillaer, responsable du service d'intégration. 'Les échanges avec le voisinage et la commune sont d'importance cruciale pour nous. Nous organisons régulièrement des activités auxquelles nous invitons aussi les riverains et nous avons développé une collaboration avec le centre culturel de Meent et la bibliothèque. Les enfants qui résident dans le centre d'accueil vont à l'école à Beersel et certains demandeurs d'asile sont membres d'une association locale', nous explique le directeur du centre Stefan Dhondt. 'Quelques volontaires tiennent un magasin de vêtements de seconde main ou donnent des cours de néerlandais et de français. Les demandeurs d'asile veulent clairement apprendre notre langue. Ils veulent faire partie de notre société, même si leurs chances sont réduites, car seuls 15 % peuvent effectivement rester.'

AGENDA RANDUIT

van 5 november
t.e.m. 4 december



Wim Vandekeybus kijkt in de spiegel

DANS Als zoon van een Kempense dierenarts lag het niet voor de hand dat **Wim Vandekeybus** (45) een van de toonaangevende Vlaamse choreografen zou worden. Hij studeerde psychologie en fotografie, maar belandde in 1985 als acteur in *De Macht der Theatrale Dwaasheden* van Jan Fabre. In deze marathon, die acht uur duurde, kreeg hij de smaak van het podium pas goed te pakken. Met enkele debuterende dansers richtte hij een jaar later Ultima Vez op. De sleutelproducties *What the Body Does Not Remember*, *Mountains Made of Barking*, *Les porteuses de mauvaises nouvelles*, *PUUR* en *Sonic Boom* bevatten zoveel onvergetelijke taferelen dat een heropvoering van een aantal fragmenten zich opdrong. Toch hadden de dansers geen zin in een droge reconstructie. In *Spiegel*

wordt de catastrofale verbeelding, zoals Vandekeybus zijn stijl omschrijft, aan een kritisch onderzoek onderworpen. Risico's worden niet uit de weg gegaan. Veel bewegingen ogen nog even energiek en brutaal als vroeger, maar de lichamen durven hun kwetsbaarheid ook tonen. Filmbeelden en muziek namen in de loop der jaren een steeds groter aandeel in. **Arno, David Byrne, Thierry De Mey, Pierre Mertens, Marc Ribot** en **Peter Vermeersch** drukken met hun klankbijdragen een volwaardige stempel op deze veredelde choreografie.

LD

Spiegel door Wim Vandekeybus/Ultima Vez
Zaterdag 15 november, 20.30
Dilbeek, CC Westrand, info 02 466 20 30

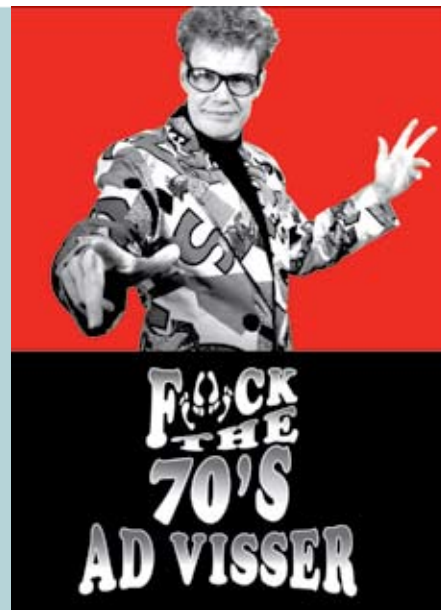
Ad Visser als bevlogen theaterjockey

MUZIEK Excentrieke bloemetjesvesten en pantalons met olifantenpijpen heeft **Ad Visser** bij de vleet. Daar kan hij rijkelijk mee pronken in zijn nostalgische muziekshows. De voormalige presentator van Avro's *Toppop* schuimt met archiefopnamen en nooit eerder op televisie vertoonde beelden de schouwburgen af. Na zijn esoterisch intermezzo, waarin hij breinssessies en futurologische workshops organiseerde, wil hij zijn glorieperiode van de jaren zeventig herbeleven. Niet als discjockey of als veejay, maar als *theaterjockey* huppelt hij bescheiden mee met Blondie, David Bowie en de Nederlandse Shocking Bluezangers Mariska Veres. De punkartiësten uit het bewuste decennium worden verdrongen door de boegbeelden van de disco. Hun gepolijste

pasjes zijn makkelijker te imiteren dan het onstuimige, rebelse geweld. Eigen nummers worden afgewisseld met stoere anekdotes en wilde studioverhalen. Om het publiek te ontstressen, heeft hij enkele verkwikkende oefeningen in petto. Als iedereen op scherp staat, filosofeert hij over de toekomst van de mensheid, al is hij niet zeker dat die er ook werkelijk is.

LD

F#ck the 70's door Ad Visser
Woensdag 5 november, 20.30
Zellik, CC Asse, info 02 456 01 60
Vrijdag 7 november, 20.30
Jezus-Eik, GC de Bosuil, info 02 657 31 79



Zwarte Piet temt zijn verdriet

FAMILIEVOORSTELLING Zwarte Piet krijgt vaak ondankbare taken. Zo zou hij pakjes bij alle kinderen tegelijk willen afleveren, maar zelfs met een leger hulppieten lukt dat niet. Hij moet ook het paard van Sinterklaas menen en zorgen dat de goedheilige man overal tijdig arriveert. Maar hoe vaak gebeurt het niet dat ze in de duisternis verdwalen als de maan niet door de bomen schijnt? Gelukkig kon Piet uithuilen bij **Tom Struyf**, die er voor **fABULEUS** een verteltheaterstuk over maakte. Bezorgde kinderen die komen luisteren, vernemen hoe Piet

te weten kwam dat hij voor dit uitzonderlijke beroep was voorbestemd. Op de Pietacademie leerde hij de knepen van het vak. Maar voor de



opperste geheimen moest hij bij Sinterklaas zijn. Hij heeft de gebaarde bisschop beloofd dat hij aan de buitenwereld niets zou verklappen. Toch kan hij moeilijk zijn mond houden. Maar hij heeft het zo druk met al het lekkers dat hij kwistig rondstrooit dat hij het belangrijkste geheim toch niet onthult.

LD

Zwarte Pietverdriet door **fABULEUS**
Zaterdag 29 november, 18.00
Wemmel, GC de Zandloper, info 02 460 73 24

Gunther von Hagens over *Körperwelten IV*

‘Ik wil de anatomische kennis democratiseren



TENTOONSTELLING Welke spieren gebruikt een rockartiest als hij zijn gitaar laat loeien? Hoe passen de organen zich aan bij een voetballer of een hoogspringer? Wat gebeurt er in het lichaam als er zich te veel vet of nicotine opstapelt? De Pools-Duitse anatoom **Gunther von Hagens** toont het op *Körperwelten IV* in de Kelders van Kuregem. Hij verfijnde de door hem ontwikkelde conserveringsmethode – het plastineren – waardoor de geprepareerde lichamen in levensechte en esthetisch aantrekkelijke houdingen kunnen worden tentoongesteld.

Von Hagens kijkt mij strak aan. Alsof hij mij wil doorgronden en misschien ook beïnvloeden. Omwille van zijn onafscheidelijke vilten hoed en zijn donkergrijze gilet doet hij me denken aan de Duitse kunstenaar Joseph Beuys, die even non-conformistisch en taboedoorbrekend was. In de renaissance droegen trouwens alle anatomen een hoed, waarmee ze hun onafhankelijkheid ten opzichte van de sociale

normen onderstreepten. ‘Net als de vroegere anatomische theaters, waar in het openbaar dissecties werden uitgevoerd, heeft de tentoonstelling een volksoepkundige waarde’, benadrukt von Hagens. ‘We ontsluiten deze tak van de biologie en de geneeskunde voor het grote publiek. Door het aanschouwelijke karakter kunnen zowel de weetgierige leek als de toekomstige arts de inwendige bouw van het lichaam beter bestuderen. De voorbije decennia was de anatomie gereserveerd voor de elite van de medische faculteiten. Wij willen de kennis aan iedereen doorgeven. Als dat geen democratie is.’

Bewust maken

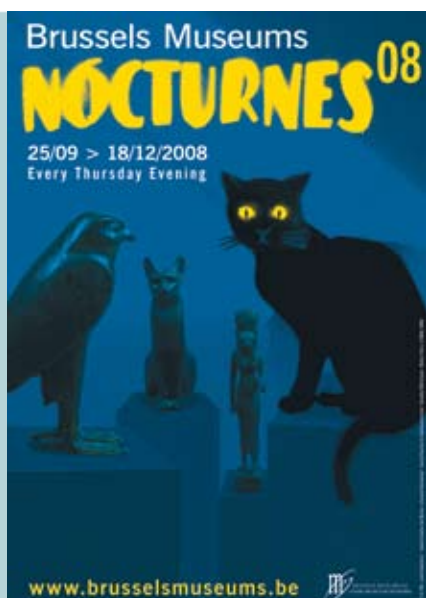
Toen hij dertig jaar geleden als assistent aan het Instituut voor Pathologie en Anatomie van de universiteit van Heidelberg enkele specimens onder ogen kreeg die in een doorzichtig blok plastic werden bewaard, vroeg hij zich af of hij het ontbindingsproces ook niet kon afremmen door gelijkaardige conserverende kunststoffen bij de specimens in te brengen. ‘Dat idee lag aan de basis van de plastinatietechniek’, licht hij toe. ‘We onttrekken het water en het oplosbare vet uit het lichaam en vervangen het door kunsthars en elastomeren. Met behulp van gas, licht en warmte kunnen we alles uitharden zodat de specimens stijf en duurzaam worden waardoor ze in allerlei houdingen en posities getoond kunnen worden. We kunnen de specimens ook opdelen in fragmenten of dunne schijven. Dankzij onze aanpak hebben de bezoekers geen last van vervelende geurtjes zoals in de klassieke dissectieteliërs, waar kwistig

met sterk ruikende bewaarproducten wordt omgesprongen.’

Door zieke en gezonde organen naast elkaar te exposeren, worden veel bezoekers bewust van hun destructieve levensstijl. ‘De longen van de roker zien helemaal zwart. Deze akelige vaststelling heeft al heel wat rookverslaafden gestimuleerd om hun ongezonde gewoonte af te leren. Een gelijkaardig effect bereiken we door een zwaarlijvig specimen op te stellen naast een sportieve, slanke figuur. De opgeslagen onderhuidse vetten en het uitgezette hart hebben bij het eerste specimen geleid tot een vroegtijdige dood. Sommige bezoekers, die de catastrofale fysische gevolgen van obesitas hebben gezien, vermijden nu calorierijk voedsel en bewegen meer.’

Verwijzingen

Drie ‘gestroopte’ pokerende personages, waarvan een valsspeler onder tafel een kaart tussen zijn teenkootjes vastklemt, herkennen we uit de James Bondfilm *Casino Royale*. Om de hersenen, de nieren of het hart zichtbaar te maken zijn de bedekkende lichaamsdelen opengelegd of verwijderd. Een ander tableau herinnert aan het beroemde schilderij *De anatomische les van dokter Nicolaas Tulp* van Rembrandt. ‘Het conserveren van overledenen vind je in veel culturen terug’, bevestigt von Hagens. Het bekendst zijn de gemummificeerde lichamen van de Egyptische farao’s, die met geurende harsen werden bewerkt nadat de ingewanden, die vlug ontbinden, eruit waren gehaald. In Zuid-Amerika werden zelfs complete dodensteden ingericht. De bezwaren om de afgestorvenen open te snijden, vervie-



Nocturnes van de Brusselse mus

TENTOONSTELLING Elke donderdagavond in de herfst openen heel wat musea in Brussel en de Rand hun deuren tot 22 uur. Na acht jaar is het initiatief uitgegroeid tot een culturele klassieker. Er nemen bijna vijftig musea deel. De bezoekers kunnen in een ontspannen ‘avondlijke’ sfeer genieten van rondleidingen interactieve activiteiten, een wandeling langs de topstukken en ontmoetingen met de conservator. Telkens worden zes musea in de kijker gezet. Een greep uit het programma.

In de Botanique delen tien hedendaagse artiesten van de tentoonstelling *Habeas Corpus* op 6

november hun ervaringen met het publiek. Het Charlier Museum (Kunstlaan 16) sluit hierbij aan. Voor het René Magritte Museum in Jette, dat die avond ook open is, moet je reserveren.

Op 13 november is een bezoek aan de Bibliotheca Wittrockiana (Bemelstraat, 23, Sint-Pieters-Woluwe) niet te versmaden. Dit museum van de boekbindkunst bestaat een kwarteeuw en bezit haast uitsluitend pracht-exemplaren.

Het Museum voor Fantastische Kunst (Amerikaansestraat, 7, Sint-Gillis) opent op 20 november het atelier met de monstrueuze verzameling van Professor D. Vergeet niet aan de balie een trollenkaart aan te schaffen!

en'



len onder invloed van het platonisme, dat het lichaam beschouwt als het tijdelijke omhulsel van de ziel. Verschillende religies, waaronder het christendom, hebben die opvatting overgenomen.'

In opdracht van de katholieke kerk plasteerde von Hagens het hielbeen van de Duitse mystica Hildegard Van Bingen (1090-1179). Angelina Whalley, met wie von Hagens is getrouwd, verzamelde voor deze tentoonstelling relativerende beschouwingen over het menselijke lichaam van Seneca, Sartre, Kant, Goethe en Descartes. 'Gedoemd om te sterven zijn we allemaal', verklaart de dokter. 'Dat ons lichaam na de dood wordt begraven, verbrand, aan de wetenschap wordt geschonken of geplasteerd, kunnen we zelf testamentair bepalen.'

Ludo Dosogne

Körperwelten IV

Minstens tot half januari, 10.00-19.30, do, vr en za: tot 21.00 (gesloten op 25/12 en 1/1)

Anderlecht, Kelders van Kuregem, www.koerperwelten.be of 070 25 20 20



ea

Het BELvue museum (naast het Koninklijk Paleis) belicht de geschiedenis van België vanuit diverse, ook karikaturale, invalshoeken. Op 27 november kan een bezoek aan dit luisterrijk gebouw worden gecombineerd met een rondleiding achter de schermen van de Koninklijke Bibliotheek Albert I, waar bovendien een expositie loopt over twee eeuwen Franstalige literatuur in België.

LD

De volledige lijst vind je op nocturnes.brusselsmuseums.be.



Kwartslag

Een greep uit het Kwartslagaanbod voor deze maand

Cinderella analyseert vrouwelijke waanzin

THEATER Voor *Krankheit Frau* inspireren regisseuse **Hanneke Paauwe** en actrices **Sara De Bosschere** en **Liesa Naert** zich op recente tentoonstellingen in het Dr. Guislainmuseum in Gent. Poëtische hersenspinsels worden ondersteund door krachtige toneelbeelden. Emotionele opwallingen verdringen de al te voorspelbare logica.

In de klassieke psychiatrie wordt vrouwelijke waanzin vaak geassocieerd met penisnijd. Het ontbreken van het mannelijke geslachtsorgaan zou gedragsstoornissen als histerie en nymfomanie in de hand werken. Maar er zijn ook andere extremen zoals anorexia nervosa, ongebreidelde vraatzucht, extatische verslaving en verstikkende lusteloosheid. Om tot een genuanceerd inzicht te komen, verzamelde de Duitse arts en kunsthistoricus Hans Prinzhorn artistieke creaties van vrouwelijke patiënten in psychiatrische instellingen. Veel borduurwerkjes en schilderijtjes bevatten verwijzingen naar hun jeugd. Welke obsessies

de vrouwen kwelden, kan worden afgeleid uit hun tekeningen of krabbels op de meest diverse expressiedragers, van schoolschriften tot inpakpapier. Bijna steeds blijkt hoezeer ze vervreemd zijn van de werkelijkheid. Kunst is voor hen vaak een overlevingsstrategie of een middel om niet helemaal krankjorum te worden. Cinderella krijgt voor deze productie de steun van Villanella en kc nOna.

LD

Krankheit Frau door Cinderella i.s.m. Villanella & kc nOna/Hanneke Paauwe

Woensdag 5 november, 20.30

Brussel, Beursschouwburg, info 02 550 03 50

Zaterdag 15 november, 20.15

Grimbergen, CC Strombeek,

info 02 263 03 43

Komische inbrekerstragedie

THEATER *Inside Stories* bukt van de tegenstrijdigheden. Net als de menselijke wil. Hoe vaak veroorzaken we niet een kortsluiting door dingen te willen die onverzoenlijk zijn. Ook auteur en regisseur **Peter De Graef** wil van verschillende walletjes eten. Hij typeert zijn jongste stuk niet enkel als een tragedie, maar ook als een komedie. Hij toont aan dat we allesbehalve consequent denken en handelen. Voortdurend corrigeren we onze mening of wijzigen we onze beslissingen.

Een banaal telefoontje kan al voor verwarring zorgen. Zeker als je door een ex of een familielid wordt opgebeld. In deze voorstelling is het de broer van het hoofdpersonage

die roet in het eten gooit. Als zijn plannen in het honderd lopen, komt hij uithuilen. Na verloop van tijd heeft hij zoveel honger dat de hele voedselvoorraad in de ijskast eraan moet geloven. In deze productie van Dwama en Rataplan brengt Peter De Graef twee totaal verschillende spelers als **Tristan Versteven** en **Lilian Keersmaekers** dichterbij elkaar.

LD

Inside Stories door Peter De Graef

Zaterdag 8 november, 20.30

Overijse, CC Den Blank, info

Woensdag 26 november, info

Dilbeek, CC Westrand, 20.30



De Beursschouwburg, de kvs, het Kaaithheater, De Markten en de cultuurcentra de Meent, Den Blank, Strombeek en Westrand zetten elke maand een Kwartslagvoorstelling in de kijker. Met de Kwartslagpas (28 euro) kun je dit seizoen vier van deze voorstellingen bijwonen, waarvan twee in Brussel en twee in de Rand, telkens in een ander huis. www.kwartslag.be



© Kurt Van der Elst



© Kurt Van der Elst

NIETTE
MISSEN

Win tickets!

Stuur ons voor 10 november een mailtje (randkrant@derand.be) of kaartje (Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel) met als onderwerp *Hola Que Tal* en maak kans op een duoticket voor *Hola Que Tal* in GC de Zandloper. We geven er vijf weg!

Krakende talentenjacht

THEATER *Hola Que Tal* (alles kits?), de Spaanse titel van deze nieuwe productie van Theater Antigone, verraaft dat de personages nog in vakantiestemming zijn. Om niet terug te vallen op de dagelijkse sleur, broeden ze op een ambitieus plan. Ze willen in de schijnwerpers staan, applaus in ontvangst nemen, handtekeningen uitdelen en nog meer van dat moois. Zo hopen ze hun onfortuinlijk verleden te vergeten. Ze meten zich een welluidende artiestennaam aan, verzinnen een act en ho-

pen in sneltempo door te stoten tot de top. Maar wie het beschamend niveau van de talentenwedstrijden op de commerciële omroepen heeft gevolgd, weet tot hoeveel frustraties de afwijzende opmerkingen van de juryleden leiden. **Dimitri Baert** incasseert veel mokerslagen. Hij geraakt niet in het Sportpaleis of in Vorst, maar stelt zich noodgedwongen tevreden met trouwfeesten, braderijen en vrijgezellenavonden. De champagne waarover hij droomde, moet plaats ruimen voor een bescheiden drankje met

prik. **Jan Sobrie** en **Peter Monsaert** delen het podium met **Chun-Hee Lommelen**. **Giovanni Vanhoenacker** ontwierp het toneelbeeld en **Jos Verbist** fungeerde als coach.

LD

Hola Que Tal door Theater Antigone

Donderdag 13 november, 20.00

Wemmel, GC de Zandloper,

info 02 460 73 24

i.s.m. CC Strombeek

100
JAAR

Lismonde

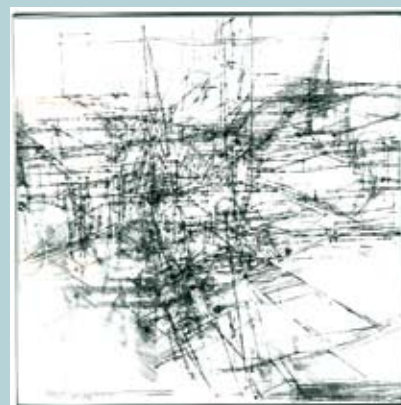
TENTOONSTELLING Dankzij zijn onblusbare inventiviteit en zijn veelzijdigheid was **Jules Lismonde** (Anderlecht 1908 - Linkebeek 2001) een toonaangevende figuur in de Brusselse avant-gardebeweging. Zijn werk was ooit te zien op de Biënnale van Venetië en op de Biënnale van Lugano.

Lismonde tekende sinds zijn kinderjaren en leverde al schetsen aan het tijdschrift *Pallas* tijdens zijn middelbare studies. Hij lag aan de basis van *Jeune Peinture Belge* en *Cap d'Encre*. Hoewel hij vooral als tekenaar zou doorbreken, waren het toch zijn schilderijen die op zijn eerste expositie in 1930 het meeste succes kenden. Nadat hij geïnspireerd was door Steinlen en in houtskool veel artiesten, schrijvers en kennissen had geportretteerd, werden zijn werken gaandeweg abstracter. Uiteindelijk beperkte hij zich tot tekens of zwart-wittoetsen, vaak met lyrische inslag. Hij hield immers ook van muziek. Tijdens zijn jeugd twijfelde hij trouwens of hij beeldend kunstenaar dan wel beroepsfluitist zou worden.

Zijn villa in Linkebeek schonk hij aan de gemeente op voorwaarde dat de woning een culturele ontmoetingsplaats werd waar zijn

oeuvre wordt bewaard en verder bestudeerd kan worden.

Virginie De Braekeleer, die het huis bewoont, onthult welke werken uit de collectie zijn ontleend voor de eeuweftentoonstelling in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten. Een opmerkelijke houtskoolschets van de molen van Pamel uit zijn figuratieve periode kreeg als titel *Naar de hemel gekeerd*. Ook het *Romantisch landschap* uit 1932 is nog volledig naar de natuur getekend. In *Rome Forum 5* en *Provence 1*, die in de jaren 50 ontstonden, neigt hij al meer naar het abstracte. Raadselachtig is *KMN78*, dat als een partituur of een architecturaal plan moet worden geïnterpreteerd. De tekening zou geïnspireerd kunnen zijn op een hoge Japanse berg. *Laika 2* verwijst naar de hond die de ruimte werd ingestuurd. In een gelijkaardige abstracte stijl kwam ook *Belofte van een vaatje* tot stand. Op de expositie worden ook twaalf kalligrafische werken getoond die Lismonde met Chinese inkt heeft gemaakt. Hij noemde ze *Tekens* of *Signes*. Als toemaatje zijn er ook vijf creaties die met droge naald werden getekend. Het monumentale wandtapijt, dat ongetwijfeld de blikvanger wordt, titelde hij *Partage de l'ombre*. Het werd door de tapijtfabrikant De



Saeleleer in Mechelen gerealiseerd. Tegelijkertijd loopt ook een eeuweftentoonstelling in Huize Lismonde in Linkebeek. Op de benedenverdieping komen al zijn stijlen aan bod. Op de eerste verdieping worden ongelijke werken te koop aangeboden.

Ludo Dosogne

Jules Lismonde 100

Tot 18 januari, di-zo

Brussel, Koninklijke Musea

voor Schone Kunsten, 02 508 32 11

Tot 18 januari, zo: 14.00-18.00

Linkebeek, Huize Lismonde, 02 380 51 03

Van kubus tot vierkant

TENTOONSTELLING Wie de gekleurde blokjes van de kubus van Rubik in een vooropgestelde orde wil brengen, moet voldoende ruimtelijk inzicht hebben. Toch kunnen ook minder wiskundig aangelegde speelvogels plezier beleven aan dit vermakelijke hebbeding. Omdat de kubus een geometrische basisconstructie is, hebben heel wat abstracte kunstenaars hem in hun oeuvre geïntegreerd. Ook het vierkant (en het kruiswoordraadsel) oefende een grote aantrekkingskracht uit op deze artiesten. In het Museum Felix De Boeck worden in het kader van *Le Cube au Carré* 90 werken geëxposeerd van 70 Belgische kunstenaars voor wie de kubus en het vierkant zeer bepalend waren.

De tentoonstelling is opgezet in samenwerking met de Vrienden van het Museum van Verviers. 'We vervullen een brugfunctie tussen de twee taalgemeenschappen', licht directeur **Sergio Servellon** toe. 'Voor onze pedagogische activiteiten mikken we zowel op de Nederlandstalige als de Franstalige scholen. *Van kubus tot vierkant* is de grootschaligste groepsexpositie van dit jaar. We tonen werk van verschillende generaties. Er zijn alleszins veel ontdekkingen, want heel wat werken zijn van kunstenaars die we vergeten zijn of die nooit echt tot ons zijn doorgedrongen. Ook het museum zelf heeft trouwens een kubusachtige vorm, die nu meer dan ooit tot zijn recht komt', benadrukt Servellon.

Curator **Bob Van der Auwera** selecteerde werken uit de jaren 20 tot 90 van de vorige eeuw. Het merendeel, dat eigendom is van de Franse Gemeenschap, was al in Verviers te bezichtigen. In Drogenbos worden ook geometrische werken in openlucht tentoongesteld.

De voordracht die **Theo van Doesburg** in maart 1920 in het Centre d'Art hield, bracht de ingrijpendste abstract-geometrische omwenteling teweeg in het Brussels kunstmilieu. Bij de generatie van de jaren 20 duiken namen op als **Jozef Peeters, Marcel-Louis Bagniet, Prosper De Troyer, Paul Joostens** en **Karel Maes**. Deze laatste tekende onder meer een kubistisch portret van de surrealist Magritte. De jaren 50 worden vertegenwoordigd door **Amédée Cordier, Gilbert Decock, Jo Delahaut, Nic Joosen, Walter Leblanc** en **Jean Rets**. Van recentere datum zijn de geometrisch abstracte creaties van **Stan Hensen, Maria Dukers, Pal Horvath** en **Hilde Van Sumere**, die op een vakkundige manier met duurzame materialen als marmer en staal een monumentale soberheid nastreeft.

Ludo Dosogne

Le Cube au Carré/Van kubus tot vierkant

Tot 8 februari

Drogenbos, Museum Felix de Boeck,
info 02 377 57 22 of www.muflb.org

Er is een tweetalige catalogus beschikbaar.



Samen geniet je dubbel

De cultuur- en gemeenschapscentra van Vlaams-Brabant leggen in het nieuwe cultuurseizoen de klemtoon op samen genieten: aan cultuur doe je met vrienden of familie én je kunt er ook nieuwe mensen door ontmoeten.

Je kunt **samen genieten met een bekende gast**. Elk cultuur- of gemeenschapscentrum vroeg aan een bv die een band heeft met de gemeente om een voorstelling te selecteren uit zijn culturele programma. Wie de berichten van de mediasponsors (Radio 2, Het Nieuwsblad, Robtv en Ring-tv) en de nieuwsbrieven en brochures van de verschillende centra in de gaten houdt, maakt kans op een vipticket voor een van deze voorstellingen. Dit ticket trakteert je op een avondje uit met de bekende Vlaming: vooraf samen een aperitiefje drinken, samen de voorstelling bijwonen en achteraf nog wat napraten ... Elk centrum geeft minstens vier viptickets weg.

Je kunt ook **samen genieten via interessante groepsformules** van de cultuur- en gemeenschapscentra. Vanaf 10 tickets geniet je een fikse korting waarmee je veel euro's kunt uitsparen. Als er geen groeps-korting geldt, krijgt iedereen van de groep een gratis drankje aangeboden door het centrum. Reden genoeg dus om vrienden en familie op te trommelen en meteen tickets te bestellen!

Samen geniet je dubbel Ben je benieuwd welke voorstelling Nicole en Hugo, Karlijn Sileghem, Kenny Dehaes, Jean-Luc Dehaene e.a. hebben gekozen? Surf dan snel naar www.samengenietjedubbel.be.

Piano wordt slagwerk

KLASSIEKE MUZIEK De toetsen van een piano kunnen zowel zacht als heftig aangeraakt worden. Als volleerde virtuozen hameren **Filip Martens** en **Geert Callaert** in de *Sonate voor twee piano's en percussie*, die **Bela Bartok** kort voor de Tweede Wereldoorlog componeerde, op het klavier. De Hongaarse toondichter bepaalt immers dat alle uitvoerders even krachtig hun instrument bespelen. Het pianistenduo gaat aan de slag met de percussionisten **Tom Pipeleers** en **Carlo Willems**. Deze laatste heeft al een behoorlijke staat van dienst op de Night of the Proms. Opwindend klinkt ook het tweede concertluik, waarin dit kwartet de symfonische dansen uit de musical *West Side Story* onder handen neemt. Niet in de oorspronkelijke versie van **Leonard Bernstein**, maar in een arrangement voor twee piano's en slagwerkers

van **Peter Sadlo**, die er al in 1966 bij was met zijn bewerking. Toen was deze musical volop in de mode. Zelfs popartiesten als Trini Lopez plukten er meezingers uit. De song *America* werd ook door de Deense componist **Kim Helweg** in een pianistiek jasje gegoten. Tijdens het concert horen we hoe dicht hij bij Bartok en Bernstein aanleunt.

LD

Bartok meets Bernstein door
Filip Martens, Geert Callaert,
Carlo Willems en Tom Pipeleers
Vrijdag 7 november, 20.15
Grimbergen, CC Strombeek,
info 02 263 03 43



Leonard Bernstein

**NIET TE
MISSEN**

AGENDA



THEATER

Donderdag 6 november, 20.15
Het geslacht Borgia door
Toneelgroep NUNC i.s.m. BASS
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Zaterdag 8 november, 20.30
Les in Hysterie door
theaterMalpertuis en
Toneelgroep Ceremonia
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Maandag 10 november, 20.30
Cockfish door Theater Zuidpool
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Donderdag 13 november, 20.30
'k Heb Ze Niet Alle Zes
door Echt Antwaarps teater
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

14 en 15 november, 20.00
Zondag 16 november, 15.00
Liefde half om half
door K.T. De Alsembloem
AlseMBER, CC de Meent,
www.dealsembloem.be

Maandag 17 november, 20.00
Dinsdag 18 november, 14.30 en 20.00
'k Heb Ze Niet Alle Zes
door Echt Antwaarps teater
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Donderdag 20 november, 20.30
Gasten door Toneelgezelschap
Beumer & Drost
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Donderdag 20 november, 20.30
De Borstclub
door Janine Bishops
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

21 en 22 november, 20.00
Zondag 23 november, 15.00
Roddell door Pokus Pats
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 25 13

Donderdag 27 november, 20.30
Heimweemoed door De Sprook
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

Zaterdag 29 november, 20.15
Toren door Ruth Becquart
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

FAMILIEVOORSTELLINGEN

Zondag 9 november, 15.00
Gijsbrecht door Unieke Zaken (6+)
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Zondag 16 november, 10.00-17.30
Kinderhoogdag
Overijse, diverse locaties
in het centrum, 02 687 59 59
(CC Den Blank)
www.kinderhoogdag.be

Zondag 23 november, 15.00
Witje door D & A (6+)
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Zondag 23 november, 15.00
Boitman door Co Un Oeuf Is
Un Oeuf/Gilles Monnart (5+)
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Zaterdag 29 november, 14.00
Sinterklaasfeest met
kapitein Winokio (3+)
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Zondag 30 november, 15.00
De hekserij van Bozerik door
Brass-Partout en Cie. C'actus (6+)
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Zondag 30 november,
10.30, 14.30 en 16.30
Sinterklaasvoorstelling
door Het Kinderuur
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

DANS

Donderdag 4 december, 20.15
Sichtlout Pigment
door Peter Jacquemyn & Co
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

HUMOR

Woensdag 5 november, 20.00
(met Vlaamse gebarentaal!)
Donderdag 6 november, 20.00
Eelt door Wouter Deprez
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

Donderdag 6 november, 20.30
Zigself door Intgeniep
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Vrijdag 7 november, 20.30
Feestje! door
De Schedelgeboorten
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

13 en 14 november, 20.15
Wolf door Kommil Foo
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Vrijdag 14 november, 20.30
La Cuccina Dell'Arte door
David en Danny Ronaldo
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30



Vrijdag 14 november, 20.00
Les Frères Taloché
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Vrijdag 21 november, 20.30
Bart Canaerts en Joost Van Hyfte
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

27 en 28 november, 20.30
Wolf door Kommil Foo
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Donderdag 27 november, 20.00
Eelt door Wouter Deprez
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Donderdag 27 november, 20.30
Icoon door Freddy De Vadder
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Vrijdag 28 november, 20.30
Crapuul door Luk Wyns
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Donderdag 4 december, 20.00
Mungu door Uwamungu Cornelis
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

Donderdag 4 december, 20.30
Ratrace door Bert Kruismans
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

SENIOREN

Donderdag 13 november, 14.00
'k Heb Ze Niet Alle Zes
door Echt Antwaarps teater
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

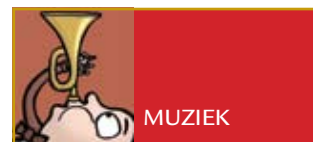
Donderdag 13 november, 14.00
Chansonprogramma:
aux Champs-Elysées
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Vrijdag 14 november, 14.30
Jubilee door Jacques Raymond
en Ingriani
Sint-Genesius-Rode,
Dienstencentrum De Boomgaard,
02 381 14 51
(GC de Boesdaalhoeve)

Dinsdag 18 november, 20.30
Et maintenant? door Willy Claes
Quartet en Freddy Birstet
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Dinsdag 25 november, 14.30
Karel Vingerhoets vertelt
Timmermans en Claes
Tervuren, GC Papeblok,
02 769 20 92

2, 3 en 4 december, 14.00
Sinterklaasfeest Twee voor twee
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30



Woensdag 5 november, 20.30
Eelh door Almasäla
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Donderdag 6 november, 20.00

Gedeelde Adoraties door
Jean Blaute en Eric Melaerts
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

Vrijdag 7 november, 20.30

Reiziger door De Vrienden
van Dirk Van Esbroeck
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

Vrijdag 7 november, 20.00

Gedeelde Adoraties door
Jean Blaute en Eric Melaerts
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Vrijdag 7 november, 20.30

Wigbert en Kommil Foo
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Vrijdag 7 november, 20.30

Mairan en Mingus
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

Zaterdag 8 november, 20.30

Reiziger door De Vrienden
van Dirk Van Esbroeck
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Zaterdag 8 november, 20.15

Theatertoernooi Milow + Selah Sue
+ Afterparty met dj TLP
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Zaterdag 8 november, 20.00

Juan Carlos Caceres (tango)
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Woensdag 12 november, 20.15

Hommage à Brel, 30 ans d'amour
door Filip Jordens &
Les Chopins du p'tit Matin
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43
i.s.m. GC de Zandloper

Donderdag 13 november, 20.30

Tapitconcert door Jan De Smet
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

Vrijdag 14 november, 20.30

Black Velvet (folk)
Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79
i.s.m. volksdansgroep De Koerp

Vrijdag 14 november, 20.00

Et maintenant? door Freddy Birset
en Willy Claes Quartet
Wezembeek-Oppem,
GC de Kam, 02 731 43 31

Woensdag 19 november, 20.30

Here we go again door Lady Linn
and Her Magnificent Seven
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Woensdag 19 november, 20.30

Songs from Mirage door Aranis
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Donderdag 20 november, 20.30

Gedeelde Adoraties door
Jean Blaute en Eric Melaerts
Zellik, CC Asse, 02 466 78 21

Vrijdag 21 november, 20.30

Mariage door Kadril
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Zaterdag 22 november, 20.00

De@reten
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Zaterdag 22 november, 20.00

Zennetoer (preselectie)
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

Zaterdag 22 november, 20.30

Will Tura
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Woensdag 26 november, 20.30

Kanta Hélele door Izaline Calister
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Donderdag 27 november, 14.00

**Een fijne namiddag met
de heer en mevrouw Olman**
Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79
i.s.m. OKRA Jezus-Eik

Donderdag 27 november, 20.00

Wielerjaar 2008 door
Karl Vannieuwkerke en
Les Supappes (première)
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

Vrijdag 28 november, 20.30

Allemaal anders
door Ronny Mosuse
Tervuren, GC Papeblok,
02 769 20 92

Vrijdag 28 november, 20.30

Solozeiler door Johan Verminnen
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Zaterdag 29 november, 20.15

Lais
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Zaterdag 29 november, 20.00

**Quel Beau Jour
(Marie-Antoinette)** door
Michaël Pas, Anne Cambier
en Ann Fierens
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

**Zaterdag 29 november, 20.30**

Une vie, une voix door Jo Lemaire
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Dinsdag 2 december, 14.00

In dreams door Paul Michiels
en Frank Ermgodts (try-out)
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Donderdag 4 december, 20.00

40 jaar Verliefd door Lenny Kuhr
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

JAZZ**Woensdag 5 november, 20.15**

Brazzaville
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Zaterdag 22 november, 20.00

Hotrods and strings
Zaventem, Cultuurhoeve Mariadal,
0485 76 37 89

Donderdag 27 november, 20.15

Jazzlab series
Free Desmyter Quartet
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

KLASSIEK**Zondag 9 november, 11.00**

Duo Sluys
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Zondag 9 november, 15.00

Gemeentelijk concert
door Sint-Niklaasfanfare
en zangkoor Serenata
Drogenbos, gemeentelijke
feestzaal, 02 331 56 25
(Myriam Claessens)

Vrijdag 14 november, 20.30

Mozartprogramma
door Orkest der Lage Landen
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Zaterdag 15 november, 20.15

Darkness door Emanon Ensemble
Dworp, Kerk, 02 359 00 16
(CC de Meent)

Zaterdag 15 november, 20.00

40 jaar koor in Humbeek
door De Stem-Band
Humbeek, Sint-Rumolduskerk

Zaterdag 15 november, 20.00

Wolfgang door Warre Borgmans
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Zondag 16 november, 11.00

I Giocatori
Asse, Oud Gasthuis,
02 466 78 21

Woensdag 19 november, 20.15

Het Huys te Sinnelust door
Twee Violen en een Contrabas
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 00 16

Vrijdag 21 november, 20.30

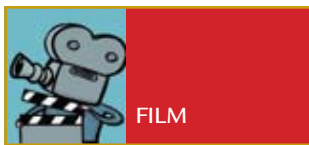
I Solisti Del Vento
en Theater Taptoe
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Vrijdag 21 november, 20.30

**Carmina-koor Meise zingt
grootmeesters van de barok**
Grimbergen, Basiliek,
www.carmina.be

29 en 30 november, 20.00

**Magnificat en Canon in
D.J. Pachelbel en
REQUIEM KV 626 W.A. MOZART**
door Vocaal Ensemble
CANTUVA Druivenstreek
Overijse, Sint-Martinuskerk,
02 657 26 27



Woensdag 5 november, 20.30

Mamma Mia

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Zondag 9 november, 20.00

In Bruges

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Zondag 9 november, 15.00

Wall-E (NV)

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Maandag 10 november, 20.30

Happy Go Lucky

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Woensdag 12 november, 20.30

Le silence de Lorna

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59



Woensdag 12 november, 16.00

Filmklassiekers: **101 Dalmatiërs**

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

Zondag 16 november, 20.00

L'empreinte de l'ange

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Zondag 16 november, 10.15

Filmstones: **De verloren schat van de Tempelridders II**

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Maandag 17 november, 20.30

Le silence de Lorna

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Dinsdag 18 november, 20.30

Le silence de Lorna

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Woensdag 19 november, 20.30

Los

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Woensdag 19 november, 20.00

11.11.11 Tervuren

It's a free world

Tervuren, GC Papeblok,
0478 66 27 93

Donderdag 20 november, 20.00

Los

Wezembeek-Oppem,
GC de Kam, 02 731 43 31

Zondag 23 november, 20.00

Los

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Maandag 24 november, 20.30

Los

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Dinsdag 25 november, 20.30

(n)IEMAND (avant-première)

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Dinsdag 25 november, 14.00

De hel van Tanger

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Woensdag 26 november, 20.30

Gomorra

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Vrijdag 28 november, 20.00

Estômago: a gastronomic story

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

Zaterdag 29 november, 14.00

De verloren schat van de Tempelridders II (8+)

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Zondag 30 november, 20.00

Le silence de Lorna

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Dinsdag 2 december, 14.00

There will be blood

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Dinsdag 2 december, 15.00

The other Boleyn girl

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Dinsdag 2 december, 20.30

Gomorra

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Woensdag 3 december, 20.00

Zuid-Afrika - een wereld in één land

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

Van 5 november tot 1 december, ma-vr: 9.00-18.00, za: 9.00-12.00 (gesloten op 11 november)

Fotografiecircuit

Kleine verhalen, straffe verhalen

door David Legrève
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

Van 7 t.e.m. 11 november

Rainier Boidin

en Stefan Hemeleers

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Van 7 november t.e.m.

30 augustus 2009, di, wo, do en vr: 10.00-17.00, za en zo: 10.00-18.00

Omo. Herders & Design

Tervuren, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, 02 769 52 11

Van 9 november t.e.m.

21 december, za en zo: 14.00-18.00

of op afspraak

HOME, 5 jaar galerie budA

Asse, galerie budA,
02 306 50 95

T.e.m. 9 november,

vr, za en zo: 14.00-19.00

Nicole Dubuisson

Tervuren, Art Gallery Charlotte van Lorreinen, 02 306 35 73

Van 18 t.e.m. 23 november

Donderdag 20 november, 19.30 (vernissage met flamencodans)

Fouzak in beweging door Schilderskollektief FOUZAK

Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 72 02

Tot 30 november, ma-za:

9.00-12.00 en 13.00-18.00

3 x Art Design

Merchtem, Brusselsesteenweg 150,
0473 71 10 61

T.e.m. 30 november,

di, wo, do en vr: 10.00-17.00, za en zo: 10.00-18.00

Expo Hou't vast!

Hout en woud in Afrika

Tervuren, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, 02 769 52 04

Tot 30 november, doorlopend

Kam kiest voor kunst:

Robert Van Brustum

Wezembeek-Oppem,
Cafetaria GC de Kam,
02 731 43 31

T.e.m. 28 december,

do, vr, za en zo: 14.00-17.00

De 20e eeuw: Tervuren en

de Belgische avant-garde

Tervuren, Gemeentelijk Museum Hof van Melijn, 02 769 20 13

Tot 13 januari, wo-zo: 13.00-17.00

Bosreservaten in Vlaanderen

Hoeilaart,

Bosmuseum Jan van Ruusbroec,
www.inverde.be

T.e.m. 1 februari 2009,

10.00-17.00

Plantenportretten in

de Nationale Plantentuin

Meise, Nationale Plantentuin van België, 02 260 09 70



VOORDRACHTEN

Woensdag 5 november, 20.00

Corsica, land van sprekende

stenen door Johan Isselée

Zaventem, Cultuurhoeve Maria-Dalkasteel, 02 720 23 92

Donderdag 6 november,

20.00-22.30

Wereldsolidariteit

en sociale zekerheid

Overijse, CC Den Blank,
02 454 54 01

Donderdag 6 november, 20.00

De straatkinderen

van Lubumbashi

Tervuren, Parochiezaal Sint-Jan,
0487 12 10 77

Zaterdag 8 november, 14.00

Huidverzorging met kruiden

Drogenbos, de Regenboog,

02 377 54 34

(KAV, Myriam Theeten)

Maandag 10 november,

19.30-22.00

Enki en het verloren paradijs

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Woensdag 12 november, 20.00
Himalaja-mozaiek:
rondzwerven in India en Nepal
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 44 05

Donderdag 13 november, 20.00-22.00
De mythe van de perfecte moeder
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 454 54 01

Maandag 17 november, 14.00
Infosessie homeopathie
Asse,
Zaal Den Bloeyenden Wijngaerd,
070 22 25 04

Dinsdag 18 november, 14.00
Als kok in Frankrijk. Literaire recepten en culinaire verhalen
door Bart Van Loo
Dilbeek, Kasteel La Motte,
02 466 44 05

18 en 25 november en 2, 9 en 16 december, 14.00-16.00
Welvaartsziekten door de eeuwen heen
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 454 54 01

Dinsdag 18 november, 20.30-22.00
Kennismaken met muziekgenres: flamenco
Wezembeek-Oppeem,
GC de Kam, 02 731 43 31

Woensdag 19 november, 19.30-22.00
Land van melk en honing
Archeologische geschiedenis van Bijbels Israël en Palestina
Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

Woensdag 19 november, 20.00
Puber in het kwadraat: over ADHD en puberteit
Asse, 't Fonteintje, 02 454 54 01

Donderdag 27 november, 20.00
Wilde kruiden in de keuken
door Velt
Asse, Zaal Emmaüs, 02 452 78 13

Dinsdag 2 december, 14.00
Hersenstimulatie en de chipgestuurde hersenen: fact or fiction?
Dilbeek, Kasteel La Motte,
02 466 44 05

Dinsdag 2 december, 20.30-22.00
Kennismaken met muziekgenres: gospel
Wezembeek-Oppeem,
GC de Kam, 02 731 43 31

Woensdag 3 december, 20.00
Zuid-Afrika
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 44 05

Woensdag 3 december, 20.00
De wereld rond: Adriatica
Meise, GC De Muze van Meise,
02 269 49 22

CURSUSSEN

Elke woensdag, 19.15-20.15
Djembé voor volwassenen
Elke woensdag, 20.00-21.00
Hiphop voor kinderen vanaf 14 jaar
Drogenbos, het Paviljoen,
02 377 12 31 (Nouche Sents)

Elke donderdag, 18.45-19.45
Kinderdansgroep Tirkidiaantjes (8+): moderne internationale en Israëliëse volksdansen
Sint-Pieters-Leeuw,
parochiezaal Sint-Pieter,
02 331 60 73

Zaterdag 8 november, 13.00
Nek- en schoudermassage
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Woensdag 12 november, 19.30-21.30
Didgeridoo
Grimbergen, Fenikshof,
02 454 54 01

15 en 22 november, 10.00-17.00
Keramik: draaitechnieken
Grimbergen, Athena,
02 460 44 92

Maandag 17 november, 18.00-22.00
Zilveren ring in Art Clay Silver
Grimbergen, Athena,
02 460 44 92

Donderdag 20 november, 9.30-16.30
Contact maken met een dementerende persoon
Wemmel, GC de Zandloper,
02 454 54 01

Zaterdag 22 november, 14.00
Aromatherapie door
Ziekenzorg en KAV-Drogenbos
Drogenbos,
gemeentelijke feestzaal,
02 377 12 31 (Nouche Sents)



Donderdag 6 november, 14.00
Alsebergwandeling
Alseberg, CC de Meent,
www.ngz.be

Zondag 9 november, 14.00
Op zoek naar sporen van de Michelbergnederzetting
Hoeilaart,
Bosmuseum Jan Van Ruusbroec,
02 657 93 64

Dinsdag 11 november, 11.00
Eksteroog wandelgroep voor 55+
Merchtem, kerk van Ossel,
02 377 59 70

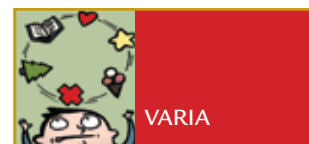
Donderdag 13 november, 14.00
Voerbronnenwandeling
Tervuren,
Sportcentrum Diependaal,
www.ngz.be

Zondag 16 november, 14.00
Wandelen met KAV
Drogenbos, start aan kerk,
02 377 54 34 (Myriam Theeten)

Dinsdag 25 november, 11.00
Eksteroog wandelgroep voor 55+
Gooik, voetbalterrein SK Gooik
in Lindestraat,
02 377 59 70

Donderdag 27 november, 14.00
Kapboswandeling
Tervuren, Toerisme Tervuren,
www.ngz.be

Zondag 30 november, 14.30-17.00
Energiewandeling in het Kapucijnenbos
Tervuren,
start aan Arboretum
Kapucijnenbos,
02 454 54 01



Zaterdag 8 november, 21.00
11.11.11-fuif
Tervuren, Jeugdhuis T'Oog,
0484 63 99 39

Zondag 9 november, 10.00-17.00
15e tweedehands platen- en cdbeurs
Merchtem,
Zaal 't Vijverdal, 0474 88 55 83
(KEEKS Merchtem)

Zondag 9 november, 10.00
Boekenbeurs Gezinsbond
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Zondag 9 november
11.11.11 Tervuren:
Boekenverkoop oude boeken van bibliotheek (vanaf 10.00)
Wereldrestaurant (12.00-14.00)
Tervuren, GC Papeblok,
0478 66 27 93

Dinsdag 11 november, 13.00
11.11.11-jogging
Pannenkoeken en bar
Vosse, gemeentelijke sportzaal,
02 767 13 72

Donderdag 13 november, 20.00-22.00
Opendeur documentatiecentrum Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Dilbeek
Groot-Bijgaarden,
Muziekacademie,
02 466 44 05 (A. Janssens)

Van 22 t.e.m. 30 november
Artotheek
(uitleendienst voor kunstwerken)
Overijse,
CC Den Blank, 02 687 59 59

Zondag 30 november, 10.30
Sint-Elooviering met stoet
Meise, Hasseltberg,
02 269 49 22

Lokaal pact tempert

belastingverhogingen

De helft van de gemeenten uit de Vlaamse Rand verhoogde na de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 de belastingen. Onlangs stemden alle gemeenten in met het lokaal pact, waarbij de Vlaamse overheid de gemeentelijke schulden overneemt a rato van 100 euro per inwoner. Daarmee krijgen de gemeenten tijdelijk financiële ademruimte. Of dat voldoende is om na 2009 het hoofd boven water te houden, is nog maar de vraag, zo blijkt uit een rondvraag van RandKrant waarop elf van de negentien gemeenten antwoordden.

TEKST Luc Vanheerentals | FOTO Filip Claessens

In Beersel, Dilbeek, Machelen, Meise, Overijse en Zaventem bleven de plaatselijke belastingen zo goed als stabiel. Sommige van deze gemeenten voerden kleine wijzigingen door, maar alles bleef nagenoeg bij het oude. Merchtem, Sint-Pieters-Leeuw en Tervuren verhoogden in 2007 – voor het lokaal pact – de aanvullende personenbelasting (APB) en de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Andere gemeenten zoals Asse en Linkebeek voerden in 2008 een taks op leegstand en verkrotting in of verhoogden enkele kleinere taksen zoals de belasting op huisvuil.

Impact van lokaal pact

Voorwaarde voor de schuldovername door de Vlaamse overheid was dat de gemeenten hun belastingdruk tijdelijk zouden bevriezen, een bedrijfsvriendelijke fiscaliteit zouden voeren en de forfaitaire huisvuiltaks zouden vervangen door een belasting volgens het principe van *de vervuiler betaalt*. In Tervuren werd de forfaitaire huisvuiltaks

(65 euro per belastingplichtige) afgeschaft en vervangen door een milieubelasting (50 euro per belastingplichtige). Dit was noodzakelijk omdat de impact van het lokaal pact anders negatief was geweest voor de gemeentelijke financiën. Overijse schafte de gemeentelijke belasting op kantoren en huisvuilophaling af en verving de belasting op afvalwater door een milieutaks. Zaventem deed dat met de huisvuiltaks en belasting op tewerkgesteld personeel. Beersel schafte de forfaitaire huisvuiltaks af en verving deze door een milieubelasting, waarvan de opbrengst 5 procent lager is.

De plannen

Wat doen de gemeenten met de financiële ruimte die het lokaal pact oplevert doordat er voortaan minder schulden afbetaald moeten worden? Tervuren gebruikt de middelen voor de realisatie van haar ambitieus investeringsprogramma met onder andere de bouw van een nieuw administratief centrum in de koninklijke moestuin. Meise zet de middelen

in om het tekort op de gewone werkingskosten te compenseren. Overijse keert via een belastingvermindering de ontstane financiële ruimte 'volledig en rechtstreeks' uit aan burgers en bedrijven. In Zaventem zadelt het lokaal pact de gemeente op met een licht verlies door de afschaffing van de huisvuiltaks en belasting op tewerkgesteld personeel. Na de uitwerking van de financiële voordelen van de schuldovername in 2014 zal dit verlies oplopen tot 810.000 euro. In Machelen gaat het geld naar nieuwe projecten zoals de verbouwing van het JB Derooverstadion en de sporthal aan de Rampelbergstraat. Beersel en Linkebeek namen nog geen beslissing over wat ze zullen doen met de vrijgekomen middelen.

En verder?

De gemeentelijke financiën blijken bijna overal gezond. Toch zullen enkele gemeenten hiervoor over enkele jaren opnieuw belastingverhogingen nodig hebben. Wat brengt de toekomst? Tervuren voorspelt dat de financiën gezond blijven tot 2016, Overijse schat in een positief saldo te hebben tot 2012. Ook Machelen verwacht ondanks de forse investeringsplannen financieel in evenwicht te blijven. Beersel denkt dat de financiële toestand stabiel blijft tot 2013. In haar meerjarenplan stelt Dilbeek de realisatie van een aantal belangrijke werken voorop, zoals de restauratie van het gemeentehuis. Hiervoor is in het meerjarenplan een belastingverhoging gepland in 2011. Als de zaken zoals looneisen, pensioenen, brandweereisen, inflatie en dergelijke onder controle blijven, zijn de vooruitzichten in Asse 'goed tot zeer goed'. Het financieel meerjarenplan van Linkebeek verhoogt vanaf 2010 de onroerende voorheffing en de personenbelasting. □

Onze geschiedenis in kalenderformaat

Wist je dat stripheld Nero aanvankelijk Meneer Schoonpaard heette en later Jan Heiremans? Wist je dat de laatste Vlaamse slaaf in 1783 uit Turkse gevangenschap werd vrijgekocht? En was het je al opgevallen dat ons land twee wereldkampioenen heeft met exact dezelfde naam: Eddy Merckx? De ene was wielrenner, de andere is biljarter.

TEKST Klaartje Van Rompaey | FOTO Kris Mouchaers



Waar komen we vandaan? Wie waren onze wetenschappers, onze schrijvers, onze atleten, onze ondernemers, onze helden? *De Roets*, een handige weekkalender boordevol historische, amusante en interessante weetjes die te maken hebben met onze Vlaamse roots, geeft antwoord. 'De Roets wil op een speelse en toegankelijke manier de interesse voor onze eigen geschiedenis aanwakkeren, want dat is broodnodig', vindt initiatiefnemer Herman Brijssinck uit Dilbeek. 'Ik heb meer dan tien jaar selecties gedaan voor bedrijven. De selectieproef bestond dikwijls uit een lijst met woorden die de kandidaten moesten plaatsen. De totale onwetendheid over hun eigen geschiedenis bij veel van die – vaak universitair geschoolde – jongeren viel op. Felix Timmermans werd bijvoorbeeld omschreven als een Belgisch kampioen wielrennen en meer van die onzin. In het begin vond ik dat grappig, maar eigenlijk is het schrijnend. Ofwel blijf je dan zeuren dat het erg gesteld is met die geschiedkundige kennis, ofwel probeer je er iets aan te doen.'

Brijssinck en een aantal gelijkgestemde idealisten vatten de koe bij de horens. 'We zochten naar een goede manier om de in-

teresse voor onze eigen geschiedenis te stimuleren. We wilden mensen elke dag iets bijbrengen en zo is het idee van een kalender ontstaan. We hebben het concept vervolgens professioneel laten testen en de kalender heeft die test glansrijk doorstaan. Ons ultiem doel is dat elk Vlaams gezin een Roetskalender in huis haalt. Dat klinkt naïef, maar ik ben ervan overtuigd dat we daar binnen enkele jaren in zullen slagen. In 2005 zijn we gestart met 4.000 kalenders; van *de Roets 2009* verwachten we dat hij 20.000 keer over de toonbank zal gaan.'

Monnikenwerk

De Roets staat vol baanbrekers en markante figuren die allemaal dood zijn. 'Dat is een bewuste keuze. Ik wil vermijden dat we onder druk worden gezet om bepaalde nog levende personen op te nemen. Daarnaast zoeken we naar een evenwicht tussen elitair en verbredend. Dat is moeilijk, maar net die balans is onze sterkte.'

De medewerkers vormen een team van belezen en gedreven mannen en vrouwen, maar de inhoud van de Roetskalenders is ook voor hen niet altijd parate kennis. 'Het is echt monnikenwerk. Dertig vrijwilligers

Win de Roets 2009!

Schrijf op een luchtige manier en in maximaal 25 woorden wie Victor Sarens was en maak kans op een Roetskalender 2009. Roets geeft er twintig weg.

TIP: Victor Sarens komt voor in een van de Roetskalenders. Stuur je antwoord voor 1 december naar weetjes@roetsinfo.eu.

werken tien maanden per jaar aan de samenstelling van *de Roets*. We pluizen bibliotheken en archieven uit. Ook het internet is een belangrijke bron, al vind je daar natuurlijk veel onzin. Onze zoektocht levert soms heel onverwachte resultaten op. Zo hebben we per toeval ontdekt dat het oudste weekblad in Vlaanderen dateert van 1848. En wist je dat de fabriek van Stella in Leuven gesticht is door een vrouw? Joanna Artois stond al in 1813 aan het hoofd van de bierbrouwerij.'

Ook markante figuren uit de Rand haalden al *de Roets*. In de editie van 2008 bijvoorbeeld kom je te weten volgens welk ritueel de Humbeekse cartoonist Brasser 25 jaar lang zijn dagelijkse spotprent voor Het Nieuwsblad maakte, ontdek je dat zangeres Ann Christy uit Meise opgeleid was als naaister en dat beeldhouwer Rik Poot opgegroeid is in de Vilvoordse volksbuurt Far West. In de editie van 2009 staat onder andere Felix De Boeck, de beroemde schilder-boer uit Drogenbos. Wie wil weten wat *de Roets* over deze man te vertellen heeft, haalt hem gewoon in huis of legt hem binnenkort onder de kerstboom. Het kleinste kamertje is volgens Herman Brijssinck trouwens de ideale plek om *de Roets* te lezen. □

Info

De Roets wordt uitgegeven door Davidsfonds en is te koop in Standaard Boekhandels of via www.roetsinfo.eu.

Unsere Geschichte im Kalenderformat

Wussten Sie, dass unser Land zwei Weltmeister hat, die den Namen Eddy Merckx tragen? Der eine war Radrennfahrer, der andere ist Billardspieler. Das und noch viel mehr lustige und wissenswerte Daten findet man im Roetskalender, einem praktischen Kalender voller historischer Informationen über unsere flämischen Roots. 'Der Roetskalender will in einer angenehmen und zugänglichen Form das Interesse für unsere eigene Geschichte anheizen, denn das ist dringend notwendig', so der Initiator Herman Brijssinck aus Dilbeek. 'Zusammen mit dreißig Mitarbeitern, darunter etwa zwanzig Historikern, arbeite ich etwa zehn Monate pro Jahr an diesem Kalender. Im Grunde leisten wir Missionsarbeit, aber das Ganze führt manchmal zu sehr unerwarteten Resultaten, auch für Personen aus dem Vlaamse Rand.' Der Roetskalender wird herausgegeben vom Davidsfonds und ist bei Standaard Boekhandel oder über die Website www.roetsinfo.eu erhältlich.



Te voet naar mijn auto

Lang geleden was er in mijn straat een oud vrouwtje dat altijd op de rijweg liep in plaats van op het voetpad. ‘Kan dat oud mens niet op den trottoir lopen’, schamperde mijn grootmoeder. Dat ‘oud mens’ was waarschijnlijk niet zo heel veel ouder dan zichzelf. Maar oma was dan ook niet oud en wee degene die het tegendeel durfde te beweren.

TEKST Fatima Ualgasi | FOTO Filip Claessens

Een aantal jaren, een knieprothese en rugoperatie later, moest oma zich erbij neerleggen dat zij misschien niet oud was, maar haar lichaam wel. Nog een paar jaren later liet mijn eigen lichaam me in de steek. Vermoeidheid, pijnlijke spieren en gewrichten. Ik was nog jong, maar ook ik moest me bij de stand van zaken neerleggen. Nu begrijp ik dat oude vrouwtje. Ik heb het oma zien doen en ook ik doe het nu, wellicht om dezelfde reden: de rijweg is vlak en dat is een absolute noodzaak als je last hebt van je gewrichten.

Er bestaan websites waarop je problemen met voetpaden kunt melden. Goedbedoelde initiatieven, maar lapmiddelen. Mij gaat het over meer dan de occasionele losse steen. Waar ik mij aan stoer, is een stadsinrichting die te veel gericht is op fitte en gezonde mensen. Men heeft de mond vol over de vergrijzing van de samenleving en integratie van mindervaliden, maar in de publieke ruimte rekening houden met de aanwezigheid van deze doelgroepen is er veel te weinig bij. Als er al aan toegankelijkheid gewerkt wordt, dan denkt men in hoofdzaak aan blinden en rolstoelers. En zelfs dan te weinig en soms op heel knullige wijze. Ik herinner me een bezoek aan een publiek gebouw dat aan de ingang trapjes had. Om iets te doen voor rolstoelers had men er niet beter op gevonden dan over die trapjes een plank te leggen over vrijwel de gehele breedte van de trappen. Het gevolg was een zeer steil hellend vlak, waar ik met mijn pijnlijke enkels niet op kon. Volgens mij was het voor een rolstoeler zonder begeleider ook onmogelijk. Moet dat toegankelijkheid voorstellen?

Het zijn overigens niet alleen mensen met handicaps die zich aan de kwaliteit van voetpaden storen. In 2001 werd onderzoek gedaan naar de tevredenheid van de Belg over

zijn leefomgeving. Daaruit bleek dat we niet echt tevreden zijn over de voetpaden. 31,3 % van de ondervraagden in Halle-Vilvoorde was zelfs zeer ontevreden. Alleen over fietspaden hadden we nog meer te klagen. Er bestaat nochtans wetgeving ter zake. In het *Vademecum Voetgangersvoorzieningen* van de Vlaamse overheid wordt een onderscheid gemaakt tussen reglementering (qua voetpaden erg beknopt) en richtlijnen (heel gedetailleerd). Een Belgisch compromis? Dit is wat we willen, maar dat kunnen we niet opleggen, dus formuleren we het als richtlijnen en hopen we op uw goede wil? Die goede wil, daar vlot het toch niet zo mee. Ik hoor in mijn onmiddellijke omgeving over voetpaden van slechts twee tegels breed, waar je niet eens op kan lopen met een kind aan de hand. Dan moet je het met een rolstoel al helemaal niet proberen.

En dan heb ik het nog niet over het bestratingsmateriaal. Als ik in mijn eigen stad van de ene kant van de Grote Markt naar de andere moet, doe ik dat soms per auto. Waarom? Kasseitjes. Lange tijd bestonden de meeste voetpaden en rijwegen in België uit kasseien. In mijn jeugdijaren werden de kinderkopjes gaandeweg vervangen door tegels. Ik kan me niet herinneren dat iemand daar rouwig om was. Maar recent dook blijkbaar heimwee naar de kassei op. Ik merk dat ze meer en meer worden gebruikt als er ergens voetpaden worden heraangelegd, in het beste geval in combinatie met andere materialen. Het is misschien esthetischer, ze zijn vorst- en schokbestendig, gaan heel lang mee en het is nog een natuurproduct ook. Maar daar staat tegenover dat ze allesbehalve vlak zijn en als het regent erg glad worden. Laat dat nu net een van de weinige wettelijke vereisten zijn. Plus dat het voor iemand met pijnlijke gewrichten een marteling is om er

over te moeten lopen. Ik heb altijd een paar schoenen in de auto liggen om in geval van nood te kunnen wisselen. Laat dat nu net een van de richtlijnen zijn, dat loopcomfort niet mag afhangen van het type schoeisel. Geef mij maar de gewone tegel of vlakke klinkers. Op voorwaarde dat ze goed liggen tenminste. Dat wil zeggen: vast en vlak.

Wat me verder opvalt in dat vademecum is dat noch reglementering noch richtlijnen aandacht besteden aan rustplaatsen. Ik moet af en toe even kunnen gaan zitten. Er wordt wel gewag gemaakt van bushokjes en dergelijke. Volgens de overheid zijn dat blijkbaar de enige plaatsen waar rusten is toegestaan. Het valt me bijvoorbeeld altijd weer op in natuurgebieden. De Rand kent heel wat trage wegen en jaagpaden. Fijn om te wandelen. Maar ik geraak daar niet ver, want aan zitgelegenheid wordt er niet gedacht. Ik ben nochtans niet veeleisend. Ik ben al blij met een pilaartje, waar ik even op kan gaan zitten. Als dat hoog genoeg is tenminste. De meeste zitbanken zijn te laag, wat het moeilijk maakt om weer op te staan. En dan heb ik het nog niet eens gehad over hoge borduren, het gebrek aan openbare toiletten ... De bedoelingen zijn goed, maar er is nog veel werk aan de winkel. In afwachting van een toegankelijke omgeving ga ik – alle campagnes ten spijt – nog steeds te voet ... naar mijn auto. □

Info

Fatima Ualgasi is een geboren en getogen Vilvoordse met internationale roots, literaire ambities en diverse blogs. Voor RandKrant schrijft ze afwisselend met Dirk Volckaerts, Joris Hintjens en Tom Serkeyn de column *Bericht uit de rand/Bericht uit Brussel*.

Van huizen & tuinen



Toparchitect ontwerpt nieuwbouw muziekacademie Dilbeek

Als alles naar wens gaat, wordt volgend jaar gestart met de bouw van een nieuwe muziekacademie in Dilbeek. De financiering is nog een probleem, maar de onderwijsschepen hoopt privé-investeerders warm te kunnen maken voor het project.

TEKST Paul Geerts | FOTO'S Gemeente Dilbeek

De Dilbeekse academie voor muziek, woord en dans is gehuisvest in de gebouwen van het cultuurcentrum Westrand. Maar er zijn te weinig lokalen, ze zijn te klein en vaak niet aangepast aan de eisen van het hedendaagse kunstonderwijs. Omdat de academie na een negatief rapport van de inspectie haar erkenning dreigde te verliezen, besliste het gemeentebestuur om een nieuwe academie te bouwen naast de parking van de Westrand, op de hoek van de Kamerijklaan en de Kloosterstraat, waar nu de vervallen Hoeve Puttaert staat.

Toparchitect

Het pleit voor het gemeentebestuur dat het voor het ontwerp van de nieuwe academie niet rond de pot bleef draaien, maar in overleg met de Vlaamse Bouwmeester koos voor de formule van de Open Oproep, een selectieprocedure gebaseerd op het principe van een architectuurwedstrijd. De Vlaamse Bouwmeester streeft hiermee naar architecturale kwaliteit voor bouwprojecten van de Vlaamse overheid en lokale overheden. Ontwerpbureaus uit heel Europa kunnen zich kandidaat stellen. Na het doornemen van de kandidaturen stelt de Vlaamse Bouwmeester tien ontwerpbureaus voor aan de opdrachtgever. Op basis van de portfolio's wordt aan

vijf ontwerpers een beperkte studieopdracht toegekend, waarvoor ze vergoed worden. De vijf ontwerpers worden uitgenodigd voor een toelichting en een terreinbezoek. Vervolgens krijgen de ontwerpers een drietal maanden om een voorstel in te dienen. Uiteindelijk kiest een jury met de Bouwmeester een van de vijf projecten.

Voor de Dilbeekse academie stelden 183 architectenbureaus uit binnen- en buitenland zich kandidaat. Daaruit werden vijf bureaus gekozen, vier Belgische en de Spaanse toparchitect Carlos Arroyo Zapatero. Na lang wikken en wegen werd geopteerd voor het voorstel van de Spanjaard. Arroyo is een jonge, veelbelovende architect uit Madrid die al verschillende internationale prijzen heeft gewonnen.

Link met Westrand

Vorige maand kwam Arroyo zijn plannen voor de nieuwe academie in Dilbeek voorstellen. Een maand lang konden de inwoners die plannen bekijken op een tentoonstelling in de Westrand. In het oorspronkelijke project zou het nieuwe gebouw volledig binnen de buitenmuren van de vervallen hoeve Puttaert komen, waarbij het erf met een doorzichtige, *dansende* dakstructuur wordt beschermd tegen de weersomstandigheden.

Aan de straatkant voorzag hij een nieuwe gevel die verwijst naar een abstract kunstwerk van Alfons Hoppenbrouwers, de architect van het cultuurcentrum Westrand, dat in het centrum hangt.

Die plannen zijn intussen aangepast, onder meer omdat de hoeve in te slechte staat is en helemaal zou moeten worden afgebroken en heropgebouwd om de muren te kunnen behouden. Dat zou veel te duur uitvallen. Bovendien konden niet alle functies op die kleine oppervlakte ingepast worden. In de nieuwe plannen worden bepaalde elementen van de hoeve bewaard. Een uitbouw met een veelkleurig glazen dak, dat gedeeltelijk boven de parking uitsteekt, wijst als een arm naar het cc Westrand en accentueert de spanning tussen de twee gebouwen. De dynamische, veelkleurige gevel aan de straatkant met het kunstwerk van Hoppenbrouwers werd behouden in de definitieve plannen.

Financiering

De gemeente hoopt in de tweede helft van volgend jaar te kunnen beginnen met de nieuwbouw. De financiering is een groot probleem. Alhoewel het gebouw bedoeld is voor deeltijds kunstonderwijs, krijgt de gemeente geen subsidie van de Vlaamse ministeries van Onderwijs of Cultuur. De gemeente heeft zelf 4 miljoen euro ingeschreven op haar begroting, maar dat volstaat niet. De Dilbeekse schepen van Onderwijs Georges De Vlieghe (CD&V / N-VA / DNA!) hoopt dat privé-investeerders en/of sponsors hun duit in het zakje zullen doen. Het auditorium met 150 zitplaatsen wordt losgekoppeld van de academie, waardoor het ook gebruikt kan worden voor bedrijfsseminaries, vergaderingen, recepties en dergelijke. □

Van struise bomen en soe

In deze reeks over de natuur in de Rand maak je kennis met vreemde soorten of exoten. We willen deze organismen niet verketteren, wel beter leren kennen. We beschrijven hun levenswijze en geven de mogelijke vindplaatsen in de Rand weer. Tenslotte maken ze nu allemaal deel uit van de biodiversiteit in onze directe omgeving.

TEKST Herman Dierickx | FOTO'S Herman Dierickx

In ornithologenmiddens is de naam al lang gekend. Een bastaard tussen een wilde en een tamme eend noemen vogelkenner denigrerend een *soepeend*. Deze exoten vind je steeds meer terug langs vijvers, poelen en waterlopen. Op veel plaatsen krijgen ze van wandelaars brood en ander lekkers zodat hun bestaan op langere termijn verzekerd is.

Eend voor de soepketel

Of je nu naar het Park van Tervuren gaat, de Nationale Plantentuin in Meise, het Domein van Gaasbeek in Lennik, de kerkvijver in

Merchtem, het Hanssenspark in Vilvoorde of gewoon naar poelen en beken in de buurt, je komt ze altijd tegen. Het zijn bont gevederde eenden die hier en daar nog kenmerken van de wilde soort overhouden, maar die verder zowat alle kleuren vertonen op alle plaatsen van hun lichaam. Ze zijn vrij tam en maken onlosmakelijk deel uit van de plaatselijke fauna. Dat wil zeggen dat ze meestal ook driftig deelnemen aan het sociale leven en hun verbasterde genen doorgeven aan nieuwe generaties. Soms gebeurt dat met collega's bastaarden, soms paren ze met wilde vogels. In beide gevallen is het resultaat een bonte

vogel waarvan de initiële kenmerken steeds minder duidelijk zijn. Bij de mannetjes blijf je meestal een deel van de groene nek zien en de wat gekrulde middelste staartveren. Bij mannetjes en vrouwtjes zie je nog de met wit omzoomde paarse spiegels. Dat zijn smalle, rechthoekige vlakken in de middelste achterrand van de vleugels. Als ze neerzitten, kun je er meestal een glimp van opvangen, maar vooral in de vlucht is dit kenmerk goed te zien. Bij ver doorgedreven bastaardisering kan het verdwijnen en hou je dus een soort over die weinig of niets meer lijkt op de wilde vorm.



Een bastaard- of soepeend (l.) naast een min of meer 'gewoon' wijffe

peenden

Je zou ze dus genenvervuilers kunnen noemen en dat levert hen die negatieve bijklank op bij menig natuurliefhebber. Het is kenmerkend dat bastaardeenden minstens even vruchtbaar zijn als wilde eenden. Bij onder meer muilezels (kruising tussen een paard en een ezel) is dat niet het geval. Zoals bij vele exoten moeten we met de bastaardeend leren leven, want ze is een cultuur- en dus mensenvolger. Overal waar de mens zijn huisdieren laat rondlopen en -vliegen bestaat de kans dat ze kweken met wilde soorten. Hetzelfde doet zich voor bij ganzen. Ook zij krijgen het weinig vleiende *soeppredikaat* opgeplakt. Zo'n soepgans mag van de vogelkijkers in dezelfde ketel verdwijnen als de soepeend.

Met dank aan maïs

Voor de Tweede Wereldoorlog was maïs zo goed als onbekend in Vlaanderen. Vanaf de jaren 60 werd het geïntroduceerd in sommige veeteeltbedrijven. Vanaf de jaren 70 is de maïsteelt in onze contreien explosief gegroeid. Vandaag beslaat ze niet minder

roeren omdat de zaden slechts kiemen als de nachten gemiddeld warmer zijn dan 12 °C. Eens het groeiproces zich heeft ingezet, gaat het heel snel, want tegen het einde van de zomer kan de soort al uitbundig bloeien om in volle herfst vrucht te zetten. Het aantal nakomelingen per plant is enorm, maar het zaad kiemt in principe slechts op een kale bodem. Vanaf het moment dat gras of andere planten (zoals brandnetels of bramen) het terrein hebben ingenomen, is het liedje van het papegaaienkruid uit. Als de initiële groeiplaats opnieuw kaler wordt, bijvoorbeeld bij wegenwerken of door de omzetting van grasland naar akker, ziet de amarant zijn kans schoon om opnieuw te voorschijn te komen. Het zaad blijft echter maar een paar jaar kiemkrachtig zodat de kans op terugkeer beperkt is.

Koeien, paarden en schapen lusten deze exoot niet zodat hij helemaal ongemoeid wordt gelaten en rustig verder kan groeien. In weiden vind je hem meestal in de buurt van de door het vee opengetrapte zones rond



Papegaaienkruid

In de (zand)leemstreek van de Rand gedijt de Amerikaanse eik prima. Hij heeft de neiging het terrein snel te bezetten zodat de andere vegetatie weinig kans krijgt zich te ontwikkelen.

dan een kwart van het totale Vlaamse landbouwareaal of meer dan 155.000 ha, een verhouding die ook in de Rand geldt. Dit graan is van oorsprong een (Zuid-)Amerikaanse soort die massaal werd uitgevoerd naar Europa. Samen met de grote korrels kwamen ook de plaatselijke onkruidzaden mee waarvan vele hier een nieuwe thuishaven vonden waar ze zich (heel) goed voelen.

Eén daarvan is het papegaaienkruid, dat tot de uitgebreide familie van de amaranten behoort. Daarvan groeien er nu al een tiental soorten bij ons. Je vindt het vooral in een verstedelijkt milieu, zodat het niet zal verbazen dat het ook in de Rand een algemene verschijning is. Langs spoor- en autowegbermen, tussen straatstenen, op storthopen en op (maïs)akkers kun je het tegenkomen. In graslanden groeit het enkel op kale plekken, want het is een eenjarige plant. Dat betekent dat elk jaar zaad moet kiemen om een nieuwe generatie op de been te brengen. Het is een late soort die zich pas vanaf juni begint te

drinkplaatsen of langs de looppaden die worden vrijgehouden van begroeiing. Papegaaienkruid vormt geen bedreiging voor de landbouw en is in feite redelijk onschuldig voor onze natuur omdat de standplaatsen niet worden omgevormd tot een monotone, verstikkende massavegetatie. Dat het een blijver is, staat als een paal boven water.

Mooi verkleurende vreemdeling

In heel wat loofbossen van de Rand is de Amerikaanse eik een regelmatig aangeplante boomsoort. Met zijn scherpe, diep ingesneden bladlobben is hij meteen van andere bomen te onderscheiden. Deze struise boom was al op het einde van de 18e eeuw in Vlaanderen aanwezig. Oorspronkelijk groeide hij niet bij ons. Hij komt uit Noord-Amerika, maar voelt zich bij ons meer dan op zijn gemak. Omdat hij overal is aangeplant, is het nu een algemene boomsoort. Dat komt omdat hij zich goed voelt op verschillende bodems en omdat hij de neiging heeft het terrein snel

te bezetten zodat de andere vegetatie weinig kans krijgt zich te ontwikkelen. In de (zand)leemstreek van de Rand gedijt hij prima. In tegenstelling tot de inheemse eiken produceert de Amerikaanse eik slechts om de twee jaar vruchten.

De voornaamste reden waarom deze soort in parken werd aangeplant, is zijn snelle groei (tot twee meter per jaar), de brede waaier aan geschikte bodems en de mooi verkleurende bladeren die je momenteel kunt zien. Oorspronkelijk diende de boom om dreven en parklanen te stoffen, maar gaandeweg werd hij ook een bosplant. Door zijn brede kruin laat hij weinig licht door, terwijl zijn bladeren moeilijk verteren. Dat maakt dat je onder deze boomsoort weinig planten ziet groeien. De jonge eikels schieten makkelijk op en zorgen eveneens voor een blokkering van de inheemse soorten. Door het massale opgroeien van jonge scheuten krijgen andere planten geen kans en houdt de eik het terrein voor zich alleen.

Onze inheemse eiken planten zich onder meer voort door de gaai die de eikels verstoppt en soms vergeet. De Amerikaanse eik wordt vooral verspreid door muizen die de eikels meeslepen naar hun nest, maar ze niet allemaal opeten omdat ze zo bitter zijn. Die overblijvers krijgen de kans om te groeien, wat ze ook doen, want de vruchten kiemen krachtig. Omdat hij inheemse boomsoorten en de bijhorende vegetatie verdringt, wordt de Amerikaanse eik nu regelmatig verwijderd uit bosbestanden en vervangen door zomereik, es, linde en dergelijke. Toch blijft hij zonder probleem in het landschap aanwezig omdat hij op vele plaatsen een zorgeloos bestaan leidt. Vooral in parken en traditioneel beheerde bossen is zijn overleving gegarandeerd. □



Het geheim van een goede friet

Frietkramen zijn een stukje cultureel erfgoed van België. Esthetisch kun je ze moeilijk noemen, maar in tijden van politieke chaos is de frituur een van de symbolen die noord en zuid delen. Jo Van den Brande baat in Wolvertem al 22 jaar zijn frietkraam uit. De friet heeft voor hem geen geheimen meer.

TEKST Veronique Verlinden | FOTO'S Filip Claessens

Ik geef toe: ik ben geen echte Belg. In mijn leven ben ik misschien vijf keer een frituur binnengestapt. Vrienden die geen week zonder een frietje kunnen, wijzen me op mijn gebrek aan vaderlandsliefde. Ik pleit verzachtende omstandigheden: mijn ouders zijn geen *frietgangsters*. De friet werd me dus niet, zoals bij veel andere landgenoten, met de paplepel ingegoten. Ook met de terminologie ben ik niet mee. Frikandellen, bouletten, viandellen ... Vraag me niet wat het is. Ik ken enkel de Mora-bitterballen van de reclame. Nee, een frietspecialist ben ik niet.

We vallen uit de toon als we op een woensdagavond *Frituur Den Dries* binnenvallen in ons maatpak en rokje met hakken. Hier heersen jeans en joggingbroeken. We kijken verbaasd op als we naast de frituursnacks ook nog een hele resem andere gerechten op het menubord zien staan: van pitta tot spaghetti

bolognese. 'Deze gerechten worden door een beenhouwer geleverd', legt Jo later uit. 'Ook de sauzen maken we niet zelf. Mensen komen naar hier voor de frietjes en we steken al onze energie in de kwaliteit van ons product.'

De juiste patat

Wat is nu het geheim van een lekkere friet? 'Het zit in de aardappel', vertelt Jo. 'Veel collega's zweren bij de bintjes. Tijdens het hoogseizoen is dat inderdaad de frietaardappel bij uitstek maar tussen april en juni, net voor het nieuwe seizoen, zit je met een probleem. Door de suikers worden de aardappelen vaak bruin en dat proef je. Wij proberen het hele jaar door de hoge kwaliteit aan te houden en dat kan alleen door Israëlische en Egyptische aardappels te gebruiken.' Een tweede element is de temperatuur van het vet. 'Sommige frituurhouders bakken alles op 140°C. Ook hier is de soort aardappel belangrijk. Bij een nieuwe oogst duurt het een tijd voor we de perfecte temperatuur hebben gevonden en dan nog houden we de temperatuur elke dag in de gaten. Drie weken geleden bakten we nog op 169°C, nu hebben we het opgedreven tot 175°C.'

Tot in de puntjes

Het is duidelijk dat Jo weet waarover hij spreekt en het resultaat mag er zijn. De frietjes zijn een voltreffer. Ze zijn lekker knapperig en hebben de perfecte goudgele kleur. Jo kan terugblikken op 22 jaar ervaring. Na een opleiding in de horeca besloot hij vrij snel zijn eerste frietkraam te openen. 'De investering was vrij klein in vergelijking met een restaurant en bovendien was ik een grote fan. Toen ik jong was at ik alle dagen frietjes, maar over het algemeen vond ik dat de kwa-

liteit van de meeste frietkramen te wensen overliet. Veel frituureigenaars gingen zeer onprofessioneel te werk. Dat heb ik volledig anders aangepakt, tot in het kleinste detail. We zijn bijvoorbeeld allemaal in het wit ge-

De frietjes zijn een voltreffer. Ze zijn lekker knapperig en hebben de perfecte goudgele kleur.

kleed en ik sta absoluut op hygiëne in mijn frietkraam. We verversen het vet elke dag.'

Drie jaar geleden heeft Jo een nieuwe frituur gebouwd. Vroeger werkte hij met gasflessen, maar de gemeente vroeg om die aan te passen. Daarop besloot hij om na 19 jaar een modernere versie van zijn frituur te bouwen. We zetten ons aan een van de tafeltjes. Naast de portie frietjes, willen we nog enkele snacks proeven. We kiezen voor de kaaskroket, loempia, frikandel, bitterballen en een cheeseburger. Alles, tot de hamburger toe, verdwijnt in het frietvet. De snacks zijn niet echt aan mij besteed, al smaakt de cheeseburger beter dan verwacht. Maar zoals Jo zelf zegt, je komt hier voor de frietjes en die zijn het wachten zeker waard. En eet hij nog elke dag frietjes? 'Ik beperk me nu tot één pakje per week want de goesting om elke dag friet te eten is na al die jaren toch verdwenen.' □

Info

Frituur Den Dries,
Driesstraat, Wolvertem, 0475 27 56 21
Maandag gesloten



NEEM EEN TAALBAD NEDERLANDS

Taalblad.be is een Nederlandstalig e-zine voor anderstaligen die op een actieve manier Nederlands willen leren. Bij moeilijke of speciale woorden verschijnt er een vertaling in het Frans en het Engels. Op Taalblad.be vind je ook oefeningen en een grammaticagids. De taal-(r)ips zetten jou op weg naar Nederlandstalige culturele activiteiten.

NIEUWS

Vlaamse geschiedenis in kalenderformaat

weetje (het weetje – de weetjes)
détail intéressant – trivia

boordevol (boordevol – boordevolle) comble – plenty of

toegankelijk (toegankelijke)
abordable – accessible

aanwakkeren (wakkerde aan – aangewakkerd)
allumer – stimulate

Wist je dat ons land twee wereldkampioenen heeft met de naam Eddy Merckx? De ene was **wielrenner**, de andere is biljarter. Dat en nog veel meer amusante en interessante weetjes vind je terug in de Roetskalender, een handige kalender **boordevol** historische informatie over onze Vlaamse roots. 'De Roetskalender wil op een **speelse** en **toegankelijke** manier de interesse voor onze geschiedenis **aanwakkeren**,' zegt initiatiefnemer Herman Brijssinck uit Dilbeek. 'Samen met dertig medewerkers werk ik tien maanden per jaar aan *de Roets*. Het is een echt **monnikenwerk**, maar het levert soms heel onverwachte resultaten op, ook voor personages uit de Rand.'

Lees meer p. 23.

wielrenner (de wielrenner – de wielrenners)
coureur cycliste – cyclist

speels (speels – speelse)
ludique – playful

monnikenwerk (het monnikenwerk) travail de bénédictin – donkey work

TAALKNOOP

Zo of zoals?

Ik kan ... niet leven.
Zij is heel groot, ... haar vader.

Zo

Het woordje **zo** gebruik je als synoniem van **op die manier**.

- **Zo** mag je de schaar niet vasthouden
- Ik kan **zo** niet leven.

Zoals

Zoals gebruik je bij vergelijkingen.

- Zij is heel groot, **zoals** haar vader.

Zoals gebruik je in combinatie met een participium.

- We komen, **zoals** afgesproken, om 15 uur samen.

Zoals gebruik je om **voorbeelden** in te leiden

- Ik heb veel interesses, **zoals** geschiedenis en economie.

Zo ... als ...

Zo ... als ... gebruik je om een vergelijking te maken die vertrekt van een adverbium. Het adverbium staat direct achter **zo**.

- Mijn kleinzoon is **zo** koppig **als** een ezel.

OEFENING

Zo of zoals?

1. ... moeilijk is het niet!
2. ... gedacht verliep de manifestatie rustig.
3. Ik heb mij nog nooit ... droevig gevoeld.
4. Werken mannenhersen en ... vrouwenhersen?
5. Waarom ben ik niet ... rijk als Bill Gates?
6. De kinderen zijn ... stil. Wat zijn ze aan het doen?
7. Waarom rijdt het verkeer ... langzaam?
8. Doe maar ... ik. Dan lukt het wel.
9. ... verwacht zijn er een paar moeilijkheden.
10. Ze willen ... snel mogelijk gaan samenwonen.

Info

De juiste antwoorden, meer woordenschat en grammatica Nederlands: www.taalblad.be



Op zoek naar nieuwe

Ter gelegenheid van de tiende verjaardag van vzw 'de Rand' maakte luchtfotograaf Karel Tomeï zo'n 1.500 luchtfoto's van de Rand. Daaruit werd een selectie gemaakt voor het fotoboek *Rand in Zicht*. RandKrant presenteert elke maand een van die 1.500 foto's, waarbij onze medewerker Paul Geerts details belicht die de camera niet kan vertellen.

TEKST Paul Geerts | FOTO'S Karel Tomeï

Ik heb ze niet geteld, maar ik zal er niet ver naast zitten. Zeker de helft van de foto's uit *Rand in Zicht* heeft op een of andere manier te maken met de alomtegenwoordige verkeersinfrastructuur in de Rand: spoorlijnen, het kanaal Rupel-Charleroi, de luchthaven van Zaventem en vooral veel wegen en autowegen.

Het wegennet in Vlaanderen behoort tot het meest dichte van Europa, zo kun je lezen

in het *Milieurapport Vlaanderen*. Deze wegen versnipperen de open ruimte en hebben ook andere negatieve gevolgen zoals lawaai en lichthinder – waar in de Rand is het nog echt stil en hoor je op de achtergrond niet het eeuwige zoemen van de auto's in de verte? – en ecologische gevolgen door ruimteverlies, barrièrewerking en isolatie. Versnippering van de open ruimte is een gevolg van de manier waarop de beschikbare ruimte in

Vlaanderen wordt gebruikt. De belangrijkste oorzaak van deze versnippering is de bebouwing en de manier waarop deze bebouwing georganiseerd is.

Toename bebouwing

Vlaanderen is een regio met een hoge bebouwingsgraad. Tussen 1982 en 2002 was er in Europa een toename van 20 % bebouwde oppervlakte. In Vlaanderen bedroeg de toename tussen 1985 en 2005 50 %. Tussen 1990 en 2006 nam de bebouwde oppervlakte in Vlaanderen toe met 577 km² of 32 %. In 2006 is 17 % van de Vlaamse oppervlakte (13.522 km²) bebouwd. In 1990 was dat 13 %. Die toename komt vooral door de woningbouw, die steeg met 34 % en nu 13 % van de bebouwde oppervlakte inneemt. Ook de oppervlakte van industriegebouwen kende met 36 % een sterke stijging. De oppervlakte ingenomen door gebouwen voor handel en diensten steeg met 23 %. Door die bebouwing ging 628 km² open ruimte (o.a. landbouw, bossen en parken)



Het kanaal Rupel-Charleroi ter hoogte van Vilvoorde (l.) en een spoorlijn met industriële hangars in Beersel worden vanuit de hoogte bijna abstracte kunstwerken.

schoonheid

verloren. Het gaat hier om cijfers over heel Vlaanderen, wellicht ligt de bebouwingsgraad in (sommige delen van) de Rand nog veel hoger.

Versnippering

Naast de bebouwingsdichtheid speelt ook de manier waarop deze bebouwing is georganiseerd. Lintbebouwing en verspreide bebouwing zijn karakteristiek voor Vlaanderen. Deze bebouwing leidt tot verdichting (meer huizen en wegen per vierkante kilometer), dichtslibbing (een gevorderde vorm van verdichting typisch voor de urbanisatie waarbij enkel snippers open ruimte overblijven), versnijding door wegen, verscherping (bv. een scherper contrast tussen het bos en de open ruimte door de vernieling van de bosmantel), isolering (de verbreking van ecologische of visuele verbindingen), afscherming of barrièrevorming (de moeilijker wordende doorgang of het slechter visueel verband). In een volgende bijdrage gaan we dieper in op de nefaste gevolgen hiervan voor de open

ruimte en vooral voor de visuele beleving van het landschap. Niet vanuit de helikopter, maar van op de begane grond.

Nieuwe esthetiek

Laat ons nog even in de helikopter blijven, waar je over de huizen en de bermen kunt kijken, waar grenzen vervagen en alle geluiden verstommen, en waar zelfs het gedrum van de auto's op de Ring op een vreemdsoortige choreografie lijkt. Je ziet de verdichting en versnippering, de verscherping en de afscherming. De chaotische versplintering ook van het landschap met huizen en andere constructies die totaal willekeurig uitwaaiëren over het landschap en het kluwen van dorpsstraten en gewestwegen. Maar vanuit de lucht bekeken, levert die verkeersinfrastructuur soms indrukwekkende en zelfs fascinerende beelden op, zoals bijvoorbeeld het viaduct van Vilvoorde en de klaverbladen van Groot-Bijgaarden, Strombeek-Bever/Grimbergen en het Leonardkruispunt. *Klaverbladesthetiek* heet dat in het nieuwe

stedenbouwkundige jargon. Ook het kanaal Rupel-Charleroi, dat als een lange blauwe streep van noord naar zuid loopt, met de elegante bruggen ter hoogte van Vilvoorde, levert vanuit de lucht soms fascinerende beelden op. Zelfs een spoorlijn met industriële hangars wordt vanuit de hoogte bijna een abstract kunstwerk.

Deze beelden van verstedelijking, industrialisatie, mobiliteit en artificialiteit geven een eigentijds beeld van het randstedelijke landschap rond Brussel, dat haaks staat op het nog altijd dominante beeld dat in veel toeristische folders wordt gekoesterd: de boerenidylle en de ongerepte natuur. Die idylle is niet helemaal verdwenen, maar er heeft zich een nieuwe realiteit op geënt. De fotograaf neemt geen standpunt in, maar kijkt met open blik naar wat er vandaag in dit landschap gaande is. In die zin zijn deze beelden een visueel statement over de toenemende invloed van de mens op landschap en natuur, maar ook een statement over een nieuwe esthetiek. □



‘België is een goed bewaard geheim’

Drie jaar geleden vond de Amerikaanse Joan Fistick het hoog tijd om haar leven over een andere boeg te gooien. Haar zoon woonde met zijn vrouw en twee kinderen al een aantal jaren in België en Joan besliste om hen te volgen.

TEKST Ines Minten | FOTO Filip Claessens

Ik woonde in Florida en had niemand meer in de buurt op wie ik kon rekenen als ik iets aan de hand zou krijgen. Nu ik een dagje ouder word, vond ik dat geen ideale situatie en dus ben ik verhuisd. Ik voel me prima hier.’

Expats vinden makkelijk hun weg in Wemmel, vindt Joan Fistick. Ze ervaart België als een gastvrij land waar ze met haar moedertaal Engels een heel eind komt. Toch beschouwde ze het gebrek aan kennis van het Nederlands als een handicap en dus volgt ze sinds vorig jaar Nederlandse les. ‘In het middelbaar onderwijs, nu ongeveer 65 jaar geleden, vielen talen me erg makkelijk’, lacht Joan. ‘Ik heb er Spaans, Frans en Duits geleerd. Nu merk ik dat mijn geheugen en gehoor me een beetje dwars zitten. Ik vond dat ik de finesses van de Nederlandse taal niet voldoende opgepikt had na het eerste jaar en dus ben ik dit schooljaar herbegonnen.’ Ondertussen heeft ze zich ook ingeschreven in een cursus beeldende kunst in GC de Zandloper. ‘Ik was vroeger lerares beeldende kunst’, vertelt ze. ‘In dit gezelschap ben ik een aantal bijzonder aangename mensen tegengekomen. Ze hebben me heel snel in hun groep opgenomen.’

Vreemd in eigen land

Oorspronkelijk komt Joan Fistick van de stad Providence aan de Amerikaanse Oostkust, waar ze kunst studeerde aan de gerenommeerde Rhode Island School of Design. Vervolgens verhuisde ze naar Ohio om er een master in de beeldhouwkunst te halen. Het werd allesbehalve haar laatste etappe. ‘Mijn man was industrieel designer. Voor zijn werk

hebben we op uiteenlopende plaatsen in de wereld gewoond, onder andere in Korea en Ecuador. Korea draag ik het meest in mijn hart. We hebben er onze dochter geadopteerd en hebben er vier mooie jaren doorgebracht. Andere culturen beleven, is altijd verrijkend. Ergens wonen is niet te vergelijken met een land bezoeken als toerist. Je leert hoe het is om je te moeten redden in een totaal andere omgeving met een beperkte kennis van de plaatselijke taal.’

De grootste cultuurschok ondervond Joan Fistick toen ze naar de Verenigde Staten terugkeerde. ‘Als je naar het buitenland vertrekt, weet je dat je je aan nieuwe dingen zult moeten aanpassen’, zegt ze. ‘Als je terugkeert, verwacht je zoiets niet, terwijl je ondertussen een andere kijk op je eigen land hebt gekregen. Veel Amerikanen zijn nooit in het buitenland geweest en zijn ook totaal niet geïnteresseerd in wat je daarover te vertellen hebt. Daardoor voel je je een beetje een *alien* in je eigen land. Toen ik weer in Ohio woonde,

had ik het gevoel dat ik in een vreemd, lichtjes vijandelijk Engelstalig land was terechtgekomen’, lacht ze.

Alleen klimaat went niet

België hoort in het rijtje met positieve ervaringen thuis. ‘Ik voel me hier goed, terwijl er toch heel wat Europese steden zijn waar ik niet zou kunnen leven. Londen en Parijs vind ik bijvoorbeeld veel te overwelldigend.’ Joan reist af en toe naar die steden om vrienden te ontmoeten. ‘Veel Amerikanen slaan België over als ze naar Europa komen. Het staat niet op het toeristische lijstje. Ik vind dit land een goed bewaard geheim. Ik heb hier al veel moois gezien. Alleen het klimaat went niet. Vooral die onvoorspelbare dagen, die de vier seizoenen lijken te doorlopen, vind ik vreselijk. Die bezorgden me geen culturele maar een fysieke schok toen ik hier pas woonde. Ik kwam uit Florida, waar de winters mild en de zomers warm zijn. Het verschil kon tellen.’ □

‘Belgium is a well-kept secret’

Three years ago Joan Fistick from the United States decided it was high time her life took a new direction. Her son, his wife and two children had been living in Wemmel for a few years so Joan decided to follow them. Joan found Belgium to be a hospitable country where she could get by quite well with her mother tongue English. She nonetheless thought not knowing any Dutch was a drawback so she starting taking Dutch language classes last year. ‘A lot of Americans leave Belgium out when they visit Europe, as it is not on the tourist circuit. This country is a well-kept secret. I have already had lots of nice experiences here. It’s just the weather I can’t get used to. I mainly dread those unpredictable types of days when you seem to go through all four seasons. This gave me a physical rather than a cultural shock when I first arrived here.’